

T.C. Sağlık Bakanlığı
Türkiye Halk Sağlığı
Kurumu

TÜRKİYE KANSER İSTATİSTİKLERİ

ANKARA, 2015

T.C. Sağlık Bakanlığı
Türkiye Halk Sağlığı
Kurumu

TÜRKİYE KANSER İSTATİSTİKLERİ

ANKARA, 2015

EDİTÖRLER

Prof. Dr İrfan ŞENCAN

Uz Dr Bekir KESKİNKILIÇ

Türkiye Halk Sağlığı Kurumu Başkanı

THSK Bulaşıcı Olmayan Hastalıklar, Programlar ve Kansere Başkan Yardımcısı

YAZARLAR

Doç. Dr. Murat GÜLTEKİN

Uz. Dr. Güledal Boztaş

Uz. Dr. Ezgi Şimşek UTKU

T. Tek. Aysun ERGÜN

Ebe Arzu SEVİNÇ

T. Tek. Semra TÜTÜNCÜ

Uz. Yrd. Selin DÜNDAR

T.Sek. Elif SEYMEN

THSK Kanser Daire Başkanı

THSK Kanser Daire Başkanlığı

THSK Kanser Daire Başkanlığı

THSK Kanser Daire Başkanlığı

THSK Kanser Daire Başkanlığı

THSK Kanser Daire Başkanlığı

THSK Kanser Daire Başkanlığı

THSK Kanser Daire Başkanlığı

YAYIN KOORDİNATÖRLERİ

Prof Dr İrfan ŞENCAN

Uz Dr. Bekir KESKİNKILIÇ

Doç. Dr. Murat GÜLTEKİN

Prof Dr Nazmi BİLİR

Prof Dr Seçil ÖZKAN

Prof. Dr. Gökhan DEMİR

Prof Dr Gül ERGÖR

Prof. Dr. Mutlu HAYRAN

Prof Dr Selim KILIÇ

Prof. Dr. Saadettin KILIÇKAP

Prof. Dr. Tezer KUTLUK

Prof. Dr. Serdar ÖZKÖK

Prof. Dr. Bülent YALÇIN

Prof. Dr. Şuayip YALÇIN

Doç Dr Sultan ESER

Türkiye Halk Sağlığı Kurumu Başkanı

Bulaşıcı Olmayan Hastalıklar, Programlar ve Kanser Başkan Yardımcısı

THSK Kanser Daire Başkanı

HÜ Halk Sağlığı Enstitüsü

Türk Tıbbi Onkoloji Derneği Başkanı

DEÜ Halk Sağlığı AD

HÜ Onkoloji Enstitüsü

GATA Halk Sağlığı AD

HÜ Onkoloji Enstitüsü

UICC Başkanı

Türk Radyasyon Onkolojisi Derneği Başkanı

Ulusal Kanser Danışma Kurulu Başkanı

Türk Kanser Araştırma ve Savaş Kurumu Derneği Başkanı

HÜ Halk Sağlığı Enstitüsü

KATKIDA BULUNANLAR

İzmir Kanser Kayıt Merkezi

Sultan ESER

Saniye ÖZALAN

Cankut YAKUT

Ankara Kanser Kayıt Merkezi

İskender KÖG

Alev YÜCEL

Antalya Kanser Kayıt Merkezi

Tülay SAVLI

Bursa Kanser Kayıt Merkezi

İsmail Serkan URSAVAŞ

Edirne Kanser Kayıt Merkezi

Deniz ÖZDEN

Nazlıgöl BOZTAŞ

Eskişehir Kanser Kayıt Merkezi

Belgin KURNALI

Erzurum Kanser Kayıt Merkezi

Engin KURT

Samsun Kanser Kayıt Merkezi

H. Nilden ARSLAN

Okan KARAOĞLANOĞLU

Trabzon Kanser Kayıt Merkezi

Nurşen ÜÇÜNCÜ

TEŞEKKÜR

ANKARA KANSER KAYIT MER.

Mustafa SAVAŞ
İlkay ÖZTOKLU
Hülya GENÇ
Balahanım YILDIRIM
Bahar TÖRE
Buket ÖZBEY
Cemile ATAK KÖKSALDI
Nesibe CANAN YILMAZ
Gülten BALTAŞ
Nezahat KARABACAK
Kadriye ÇELİKBAŞ
Leyla AKTAŞ

ANTALYA KANSER KAYIT MER.

Evrin AYDOĞMUŞ
Ayfer TANDOĞAN
Gülfem ÖZTEKİN
Gülşen KURT
Hamide TÜFEKÇİ YETKİN
Nüket ÖZDEMİR
Derya AKGÜL KANALICI
Özlem TOP
Gülcan UÇAR YENİGELEN
Huriye TOŞUR

BURSA KANSER KAYIT MER.

Ecem NALLAR
Güliden KARACA
Sevgi AYIK
Yasemin DURGUT
Melin KIRBIYIK
Selahattin ALAN
Emine AKAN
Semra YILMAZ
Ayşe AĞIRMAN
Nurseven AŞÇI
Türkan ŞEN
Funda BATMAN KAYA
Çiğdem DENİZ POLAT
Seldağ TUNA YURTÇU
Nuran ÖZEN

THSK İSTATİSTİK VE BİLGİ İŞLEM DAİRE BAŞKANLIĞI

Enver KILIÇ
Mustafa ACIR

EDİRNE KANSER KAYIT MER.

Ümit AKIN
Sibel TEKE
Ayşe BELLER
Tijen Öztürk TAŞKIN
Filiz GÜLER
Remziye AKIN
Zülfıye YAZICI
Selma DURMUŞOĞLU
Hasan YILDIRIM
Erdem YILMAZ
Suna Boncuk ŞAHİN
Gülbiye ÖZGÜR
Yelda KARABAŞ

ESKİŞEHİR KANSER KAYIT MER.

Yakup HALAT
Hürriyet UYSAL
Gülcan MENKİS
Nilüfer KARAGÖZ
Emel DURAN
Sibel BAŞGÜL
Ayşe ÇETİN
Sevim ÖZPINAR

ERZURUM KANSER KAYIT MER.

Duygu TURHAN
Turan ÖZBEK
Tayyar ÇELİK
Zuhra Aypar GÖÇMEN
Kamile CEVADİ
Murat AKÇAY
Sibel YILMAZ
Uğur MERİH

İZMİR KANSER KAYIT MER.

Ümit ALTINTIĞ
Setenay TAKTAKOĞLU
Osman ÇELİK
Huriye KARAZ
Tülay YÜKSEL
Hülya ELİBOL
Şenay METE
Emel DALMIZRAK
Gülcan GÜL
Tülay COŞKUN
Gonca ŞAHİN
Suriye ÖZGÜR

SAMSUN KANSER KAYIT MER.

Yaşar ÇAVUŞOĞLU
Oktay TURAN
Sevgi YAZICIOĞLU
Meryem BAŞARAN
Seyhan GÜVEN
Nurten MEYDAN YILDIRIM
Azize ŞANLI BAYRAM
Gülnaz KAPLAN BAŞ

TRABZON KANSER KAYIT MER.

Ayşe TÜRKKÖYLÜ
Melek ERDEN
Nazan KALAY
Nejla KURT
Hanim BEKTAŞ
Ahmet KARAGÜZEL
Erdal AYDIN
Hayri YAPICI
Rifat GENÇ
Özgül ÖZBAYRAK
Ayşe MUHCU
Fatma YANIK
Orhan SUNGURLU

VERİ KAYNAĞI VE METODOLOJİ

Türkiye Nüfus Yapısı ve Ölüm İstatistikleri

Türkiye Nüfus Kayıtları ve Nüfusu

Türkiye’de 2007 yılından önce genel nüfus sayımları yoluyla nüfus bilgisi toplanmıştır. Genel Nüfus Sayımları her 10 yılda bir sokağa çıkma yasağı ile tek tek hanelerin ziyareti sonucu toplanan verilerin derlenmesi ile oluşturulmuştur. Türkiye nüfus bilgileri 2007 yılından itibaren ise Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) ile toplanmaya başlanmıştır. ADNKS temeli her vatandaşa “Kimlik Numarası” verilmesidir. Her Türkiye Cumhuriyeti (TC) vatandaşına 28 Ekim 2000 tarihinde tek bir TC Kimlik Numarası verilmiş bulunmaktadır. TC Kimlik numarası bilgi içermeyen 11 haneli bir sayıdan oluşmaktadır. ADNKS ise kişilerin yerleşim yerlerine göre nüfus bilgilerinin güncel olarak tutulduğu, TC Kimlik Numarasına göre kişiler ile ikamet adreslerinin eşleştirildiği bir kayıt sistemidir. Bu sistem ile daha önce 10 yılda bir gerçekleşen nüfus sayımlarından farklı olarak her an güncel ve net bilgi sağlanmaktadır (1).

Türkiye’de bu nedenle 2007 yılı itibariyle her seneye ait nüfus bilgisine ulaşım mümkün iken, 2007 yılı öncesinde yıllık nüfus verisi iki yöntemle elde edilmektedir:

1) TÜİK’in 2000 yıllarında yaptığı genel nüfus sayımları sonuçlarıyla sayımın yapılmadığı diğer yıllar için nüfus projeksiyonları yapılması:

TÜİK (o zaman ki adıyla Devlet İstatistik Enstitüsü) her 10 yılda bir yaptığı genel nüfus sayımları sonrasında iller için yaptığı projeksiyonları resmi kurumlar ile paylaşarak, hizmetin planlanmasına katkıda bulunmuştur.

2) İllerde birinci basamak sağlık kuruluşlarının yaptığı nüfus tespitleri:

Ülkemizde birinci basamakta sağlık hizmeti aile hekimliği sistemine geçene kadar sağlık ocakları ile sunulmuştur. Sağlık ocağı sisteminde tanımlı bir coğrafi alanda yaşayan toplum her yıl hane ziyaretleri ile sayılmış, ev halkı tespit fişi doldurularak bölgenin nüfusu çıkarılmaya çalışılmıştır.

Türkiye nüfusu kanser kayıtçılığının başladığı yıllara göre artmış ve nüfus yaşlanmıştır. Kanser kayıtçılığının başladığı 1992 yılından iki yıl önce yapılmış olan genel nüfus sayımında ülkemiz nüfusu 56.473.035 olup, bu sayımda 65 yaş ve üstü yaş grubu toplam nüfusun %4,3’ünü oluşturmaktadır (2). Türkiye nüfusu 2011 yılı içinde toplam 74.724.269’e, 65 yaş ve üstü yaş grubun toplam nüfus içindeki payı ise %7,3’e yükselmiştir. Türkiye nüfusunun 2007-2011 yılları arasındaki dağılımı Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Türkiye Nüfusunun 2007-2011 Yılları Arasındaki Cinsiyet Dağılımı (ADNKS) (1,2)

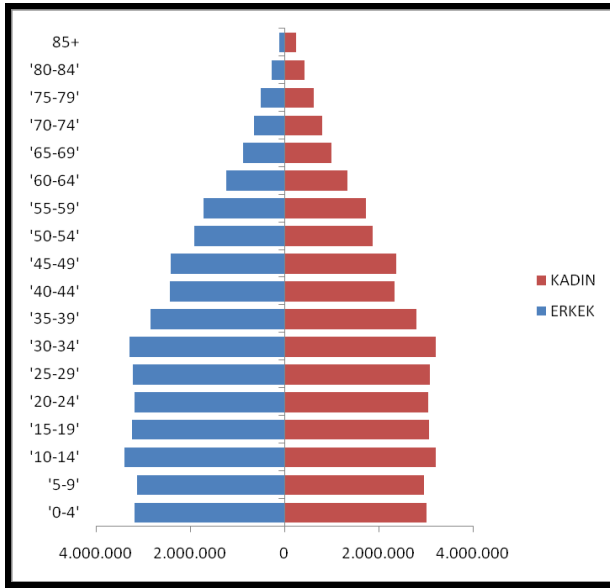
Yıl	Toplam	Erkek	Kadın
2007 ^β	70.586.256	35.376.533	35.209.723
2008 ^β	71.517.100	35.901.154	35.615.946
2009 ^β	72.561.312	36.462.470	36.098.842
2010 ^β	73.722.988	37.043.182	36.679.806
2011	74.724.269	37.532.954	37.191.315

Kadın ve erkek nüfus dağılımının eşit olduğu ülkemizde, toplam nüfusun yaklaşık dörtte birini 0-14 yaş grubu, %7,3'ünü ise 65 yaş ve üstü yaş grubunda bulunan kişilerin oluşturduğu görülmektedir. Türkiye nüfusuna dair yaş ve cinsiyet dağılımı Tablo 2'de verilmiştir (2).

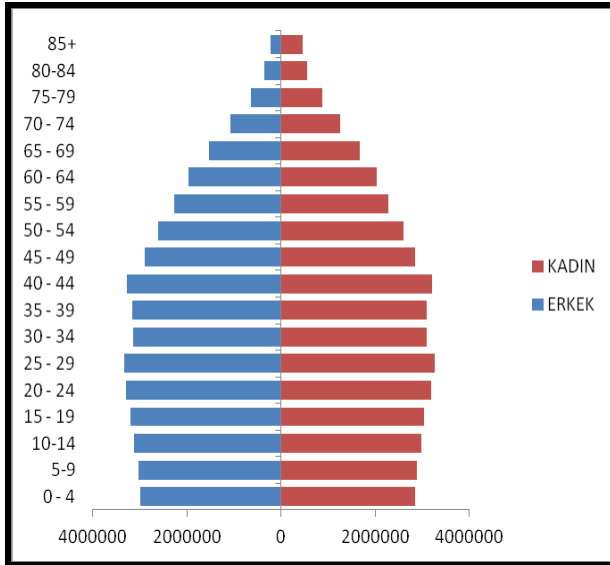
Tablo 2. Türkiye Nüfusunun 2011 Yılına Ait Yaş Gruplarına Göre Cinsiyet Dağılımı (2)

Yaş Grupları	Erkek	Kadın	Toplam
0 - 4	3.184.160	3.015.664	6.199.824
5 - 9	3.123.697	2.960.449	6.084.146
10 - 14	3.386.882	3.215.723	6.602.605
15 - 19	3.240.196	3.077.387	6.317.583
20 - 24	3.173.618	3.050.973	6.224.591
25 - 29	3.210.343	3.095.890	6.306.233
30 - 34	3.285.387	3.210.247	6.495.634
35 - 39	2.837.182	2.795.560	5.632.742
40 - 44	2.430.841	2.339.933	4.770.774
45 - 49	2.405.435	2.380.649	4.786.084
50 - 54	1.909.912	1.882.524	3.792.436
55 - 59	1.716.102	1.738.313	3.454.415
60 - 64	1.231.274	1.335.213	2.566.487
65 - 69	876.489	991.686	1.868.175
70 - 74	649.739	801.629	1.451.368
75-79	497.023	621.287	1.118.310
80-84	260.355	428.485	688.840
85-90	94.160	190.434	284.594
90+	20.159	59.269	79.428
Toplam	37.532.954	37.191.315	74.724.269

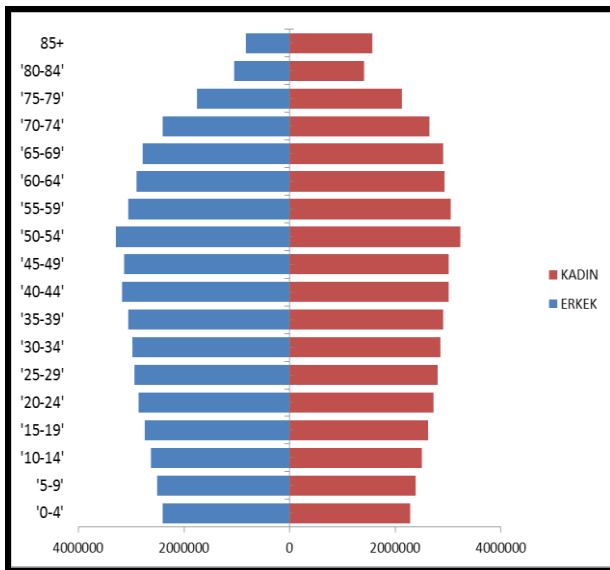
Ülkemiz toplam doğurganlık hızının doğal akışına bırakılması, ölüm hızının aynı şekilde devam etmesi durumunda yapılan projeksiyonlarda, 2023 yılında 65 yaş ve üzeri nüfusun %10,2'ye, 2050 yılında ise %20,8'e yükseleceği öngörülmektedir (Şekil 1) (3).

2011 Yılı Nüfus Piramiti

2023 Yılı Nüfus Piramiti

2050 Yılı Nüfus Piramiti

Şekil 1. Türkiye Nüfus Piramidi (2010) ve Nüfus Projeksiyonları (3)

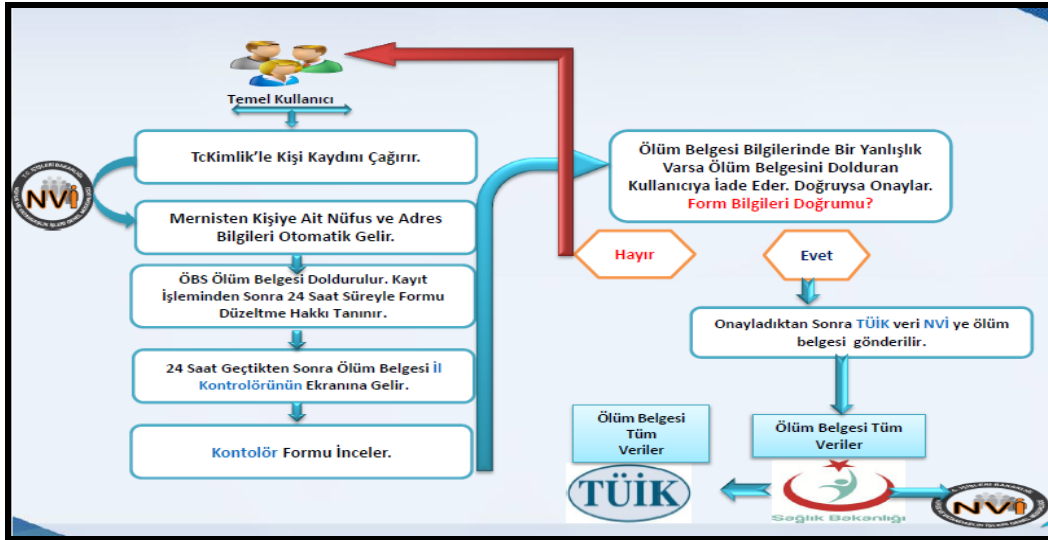
Ölüm İstatistikleri

Düzenli ve güvenilir “ölüm ve ölüm nedeni istatistikleri” sağlık planlaması ve önceliklerin belirlenmesi için önemlidir. Ölüm nedenlerini bilmek; hastalıklara yönelik halk sağlığı programlarının değerlendirmesini yapmak için de esastır. Kanser kayıtçılığında ise ölüm nedenleri ve ölüm hızı, veri kalitesinin ve tamlığının değerlendirilmesinin yanı sıra yaşam süresi (survival) analizlerinin yapılabilmesini sağlaması bakımından ayrı bir öneme sahiptir.

Türkiye’de ölüm ve ölüm nedeni istatistiklerinin toplanması 01.01.2013 tarihinde değiştirilmiştir. Bu tarihten önce, ölüm belgesinin elle doldurulmasının ardından TÜİK’e gönderilerek, ilgili kurumda sağlık personeli ve/veya sağlık dışı personel tarafından elektronik ortama aktarılmıştır. Ölüm belgesinin doldurulması ise kentsel ve kırsal yerlerde farklı olmuştur, kentsel yerlerde belediyeler kırsal yerlerde ise muhtarlar ölüm belgesi ve defin ruhsatı vermekle zorunlu tutulmuştur. Muhtarlar ve belediye yetkilileri ölüm olayının meydana gelmesinden sonraki 10 gün içinde Nüfus Müdürlüğü’ne belgenin bir nüshasını da iletmekle yükümlü tutulmuştur (3). Ancak bu sistemde,

- Ölüm belgelerinin bir kısmının hekim dışı kişiler tarafından düzenlenmesi, sebebiyle ölüm nedenlerinin doldurulmaması,
- Hekimler tarafından ölüm nedenleri doldurulmuş olan belgelerde ise, kontrol mekanizması olmadığı için doğru nedenlerin toplanamaması,

yüzünden “ölüm nedenleri” analizleri ülkemizde ancak özel çalışmalar yapılması durumunda yapılabilmektedir. Bu nedenlerle, 01.01.2013 tarihi itibarıyla tüm Türkiye’de ölüm nedenlerinin elektronik olarak girileceği, kişiye dair bilgilerin kimlik paylaşım sistemi üzerinden TC Kimlik Numarası ile alındığı bir sistemle toplanmaya başlanmıştır (Şekil 2) (4).

Şekil 2. Ölüm Bildirim Sistemi İş Akış Şeması (4)

Türkiye Kanser Kayıtlılığının Tarihsel Gelişimi ve Veri Toplama Metodolojisi

Tarihsel Gelişim

Kanserle Savaş Daire Başkanlığı 1983 yılında kurulmuştur. Bu yıllarda kanser hastalığı bildirimi zorunlu hastalıklar arasına alınmıştır. Bu dönemde, kanser sıklığı çalışmaları yapılmıştır. Bu çalışmalarda, organa özgü kanser sayıları ile ülkemizde ilk kez kanserin profili görülmüştür (5,6). Pasif sistemle başlayan kanser kayıtlılığında yeterli sayıda ve kalitede verinin toplanamaması nedeniyle 1992 yılında aktif sistemle kanser kayıtlarının toplanmasına başlanmıştır. İlk kez “Kanser Kayıt ve İnsidans Projesi” kapsamında İzmir’de aktif kanser kayıt merkezi kurulmuştur. Bu merkezden 6 yıl sonra Antalya Kanser Kayıt Merkezi’de açılarak kanser kayıtları toplamaya başlamıştır. Zamanla değişik illerimizde açılan kanser kayıt merkezleri ve merkezlere ilişkin referans tarihleri Tablo 3’de verilmiştir. Ülkemizde 2007 yılına kadar örnekleme olan nüfus kapsamı %23’tür. Gaziantep ve Malatya illerinin 2010 yılında eklenmesi ile örnekleme olan nüfus kapsamı %27’ye ulaşmıştır. İstanbul, Mersin ve Adana’da 2012 yılında aktif kanser kayıt merkezleri oluşturulmuş, örnekleme olan nüfus kapsamı %50’yi aşmıştır.

Tablo 3. Türkiye’de Kanser Kayıt Merkezleri ve Referans Tarihleri

	İller	Referans Yılı
1	İzmir	1992
2	Antalya	1998
3	Bursa	2000
4	Eskişehir	2000
5	Samsun	2001
6	Trabzon	2003
7	Edirne	2004
8	Erzurum	2005
9	Ankara	2006
10	Kocaeli	2007
11	Gaziantep	2010
12	Malatya	2010
13	Mersin	2012
14	İstanbul	2012
15	Adana	2012

Ülkemizde kanser kayıtlılığının 1992 yılında başlamış olmasına rağmen, aktif merkezlerin verilerinden oluşturulmuş olan insidans raporu ilk kez 2002 serisi ile yayınlanmıştır. Veri yayınlamak için aktif kanser kayıt verilerinin kalite ve tamlıklarının analizi önemlidir. Bu nedenle 2002 serisinden itibaren yayınlanmış olan raporlarda veri kalitesine bağlı olarak insidansa dahil olan örnekleme illerde değişiklikler olmuştur (Tablo 4).

Tablo 4. Aktif Kanser Kayıt Merkezlerinin Raporlarda Bulundukları Yılların Dağılımı

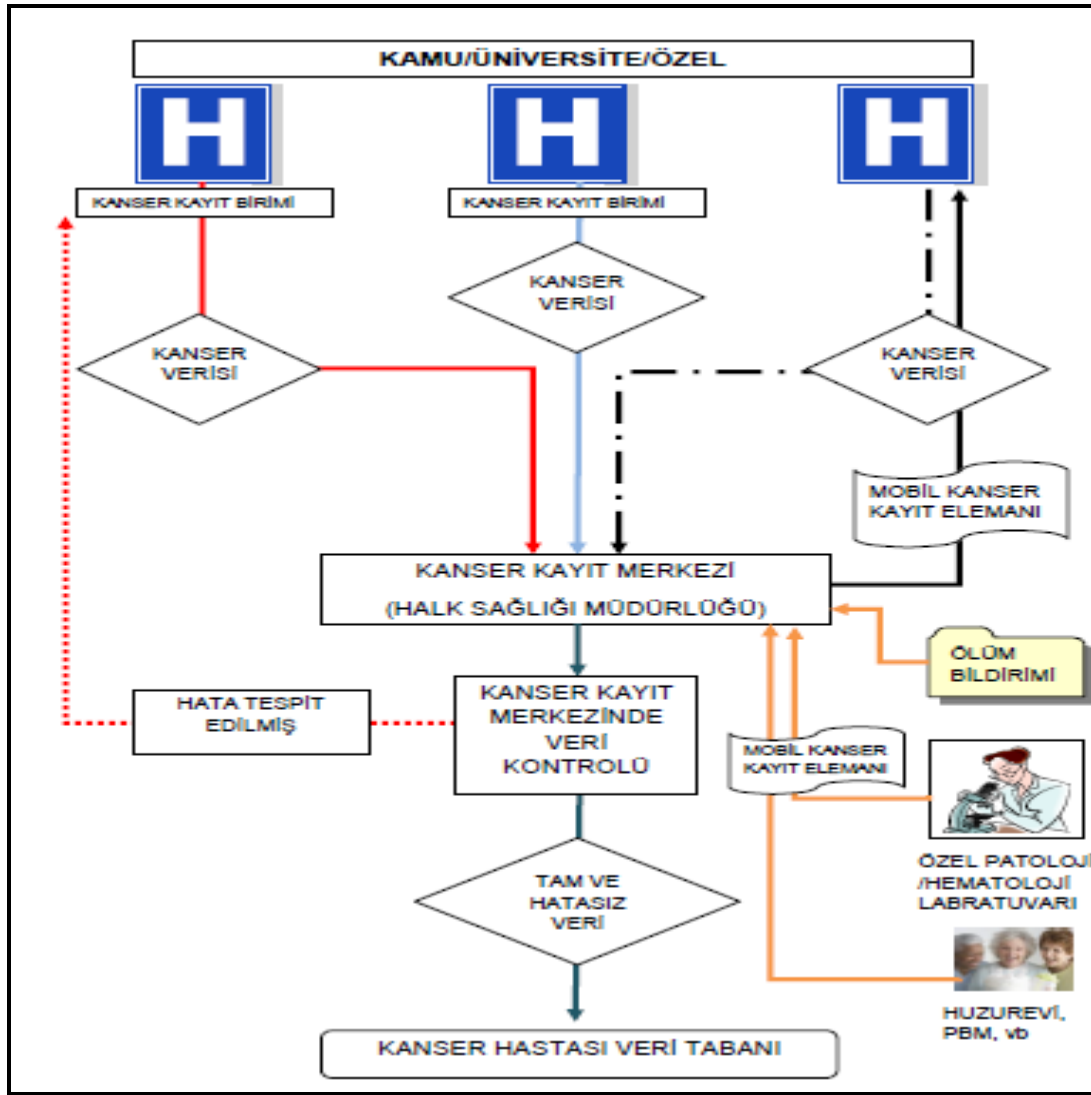
	2007	2008	2009	2010	2011
İzmir	√	√	√	√	√
Antalya	√	√	√	√	√
Bursa	√	√	√	√	√
Eskişehir	√	√	√	√	√
Samsun	√	√	√	√	√
Trabzon	√	√	√	√	√
Edirne	√	√	√	√	√
Erzurum	√	√	√	√	√
Ankara	-	√	√	√	√
TOPLAM	8	9	9	9	9
Örneklemdaki nüfus	11.844.304	16.606.164	16.929.784	17.244.896	17.522.225
Toplam nüfus	70.586.256	71.517.100	72.561.312	73.722.988	74.724.269
Toplam nüfus içindeki %	16,8	23,2	23,3	23,4	23,4

Uluslararası Kanser Ajansı (IARC) tarafından yayınlanmakta olan “Beş Kıtada Kanser” serisi isimli kitapta kanser kayıt merkezlerinin verileri ancak kalite değerlendirmelerini geçmeleri halinde yer almaktadır. İzmir ve Antalya Kanser Kayıt Merkezlerinin 1998-2002 serisi verileri “Beş Kıtada Kanser” kitabının 9. baskısında yer almıştır (7). Aynı kitabın 10. baskısında ise İzmir ve Antalya Kanser Kayıt Merkezlerine ek olarak Trabzon ve Edirne Kanser Kayıt Merkezlerinin 2003-2007 serisi verileri yer almıştır (8).

İzmir Kanser Kayıt Merkezi 20 yıllık deneyimi ve sürekliliği nedeniyle 2013 yılında Uluslararası Kanser Ajansı (IARC) tarafından Kuzey Afrika ve Doğu Akdeniz bölgesinde yer alan Kanser Kayıt Merkezleri için eğitim merkezi olmuştur.

Veri Toplama Metodolojisi

Aktif kanser kayıt merkezlerinin olduğu illerde toplum tabanlı kanser kayıtçılığı yapılmaktadır. Toplum tabanlı kanser kayıt için, il sınırları içinde yer alan tüm kamu, özel ve eğitim hastanelerinden, ölüm belgelerinden ve hastaların olabileceği huzurevi, palyatif bakım merkezi gibi merkezlerden veri toplanmaktadır. Veriler, birimlerden merkeze aktarılmaktadır. Merkezde form değerlendirilmekte ve dublikasyon kontrolünden geçirilmektedir. İl kanser kayıt merkezi veri tabanı daha sonra Kanser Daire Başkanlığı veri tabanına aktarılmaktadır. Türkiye veri tabanında dublikasyon ve hata kontrolü yapılmaktadır. İllerin veri tabanındaki hatalar için il kanser kayıt merkezlerine kontrol raporları yollanmakta, verilere dönülerek yapılan düzeltmeleri takiben yeni “Türkiye Kanser Veri Havuzu” oluşturulmaktadır. (Şekil 3).

Şekil 3. Kanser Kayıtlılığının İş Akışı Şeması

Türkiye, “Kanser Kayıtlılığında Standartlar El Kitabı”nda yer alan ve Ortadoğu Kanser Konsorsiyumun (MECC) bir üyesi olarak bu konsorsiyumda kabul edilmiş kurallar çerçevesinde kanser verisi toplamaktadır (9). Ülkemizde:

- Malign kanserlerin tamamı (primer kanserler)
- İn situ neoplazmlar
- Santral sinir sistemi ve medulla spinalis’te yer alan benign/borderline tümörler

toplanmaktadır (8). Bu kanserlerden hangi veri başlıklarının toplanacağı “Kanser Kayıtlılığında Standartlar El Kitabı” na göre kararlaştırılmıştır. Veri başlıklarına karar verilmesinde en önemli belirleyici kayıtların bulunabilme olasılığıdır. “Kanser Kayıtlılığında Standartlar El Kitabı” yer alan veri başlıkları, toplanmasına dair derecelendirme ile Türkiye’de toplanma durumuna ilişkin bilgiler Tablo 5’de özetlenmiştir. Veri başlıklarından “GEREKLİ” MECC için olan başlıkları, “ZORUNLU” kanser hastalarının tanımlanması ve surveyansı için olan başlıkları, “İSTEĞE BAĞLI” tanımı ise kanser kayıt merkezinin kendi talebiyle karar vereceği başlıkları tanımlamaktadır (9).

Tablo 5. “Kanser Kayıtlılığında Standartlar El Kitabı” Veri Başlıkları*(9)

GEREKLİ		ZORUNLU		İSTEĞE BAĞLI	
MECC kayıt merkezi kimlik numarası	√	Hastanın adı	√	Medeni durum	
Kayıt merkezi hasta numarası	√	Ulusal kimlik numarası	√	Hastanın telefon numarası	√
Tümör sıra numarası	√	Tanı sırasında yaş	√	Doğum yeri	√
İkamet durumu	√	Doğum tarihi	√	Etnik köken	
Tanı tarihi	√	Cinsiyet	√	Din	
Tanı yöntemi	√	Hastanın adresi	√	Sigara içme öyküsü	
Primer yerleşim yeri kodu (Topografi)	√	Primer yerleşim yeri metni	√	Meslek	
Morfoloji kodu (Histolojik tip)	√	Morfoloji metni	√	Lateralite	√
Davranış	√	İlk tanı yeri	√	İlk tedavi kürü	√
Diferansiyasyon	√	Protokol numarası	√	İlk tedavi kürünün başladığı tarih	√
Tanı sırasında özet evre	√	Gönderen hastane	√	Kansere yönelik cerrahi	√
	√	İzleyen doktor	√	Kemoterapi	√
				Radyoterapi	√
				Hormonal tedavi	√
				İmmunoterapi	√
				Diğer tedaviler	√
				Son izlem/ölüm tarihi	√
				Hayati durum	√

* √ işareti: Veri başlığı toplanmaktadır

Histoloji ve topografi verileri için Dünya Sağlık Örgütü tarafından yayınlanmakta olan Uluslararası Hastalık Sınıflandırması Onkoloji (ICD-O) kitabının üçüncü baskısında yer alan kodlar kullanılmaktadır.

Çoğul primer, bir kişide birden fazla organında birbirinden bağımsız (metastaz ve yayılım olmayan) kanserlerin görülmesi ve/veya bir kişide aynı organda birbirinden farklı ve bağımsız (rekürrens, nüks vb olmayan) histolojik kanser tipinin görülmesine denilmektedir. Kanser kayıtlılığında en önemli karar süreçlerinden birisi olan bu durumlarda ülkemiz kanser kayıt merkezleri IARC/WENCR/MECC kurallarını uygulamaktadır. Bu kurallar “Kanser Kayıtlılığında Standartlar El Kitabı” nda açıklanmaktadır.

Toplanmış olan veriler Can-Reg 4 programına girilmektedir. Can-Reg 4 Uluslararası Kansere Ajansı tarafından kanser kayıt merkezleri için özel olarak geliştirilmiş bir bilgisayar programıdır. Kaba ve yaşa standart insidans hızları bu program üzerinden hesaplanmaktadır.

Toplanmakta olan veriler birleştirilerek her bir kanser türü için Türkiye insidans hızları hesaplanmaktadır. İnsidans, sağlıklı olan kişilerin belli bir zaman birimi içinde (kansere olguları için genellikle bir yıl) belirli bir hastalığa yakalanma olasılığıdır. Yani, risk altındaki toplumda bir yıl içinde gelişen yeni kanser vakaları sayısıdır (Tablo 4) (10).

İnsidans hızı=Belirli bir süre içindeki yeni kanser olgu sayısı/ Belirli bir süre içinde izlenen risk altındaki nüfus* k (100000)

Belirli bir süre içindeki yeni kanser olgu sayısı: Belirli bir yıla ait, belirli bir coğrafik alanda ikamet etmekte olan yeni kanser tanısı almış vakaların toplam sayısıdır.

Belirli bir süre içinde izlenen risk altındaki nüfus: Belirli bir yıla ait, belirli bir coğrafik alanda yer alan, kansere geliştirme olasılığı olan toplam nüfustur.

Kanser sıklığı toplumda yüksek sıklıkta olmadığı için elde edilen rakamların daha rahat ifadesi için 100.000 katsayısı ile çarpılarak konuşulmaktadır. Bu durum çocukluk çağı kanserlerinde farklılık göstermektedir. Çocukluk çağı kanserleri yetişkin kanserlerinden de daha az görüldüğü için katsayısı 1.000.000 olarak kullanılmaktadır (10).

VERİ KALİTESİ

Kanser kayıtlarının kalite analizleri için toplamda 3 ana başlıkta değerlendirme yapılmaktadır. Bu başlıklar:

- 1) Tamlık: Hedef nüfusta ortaya çıkan bütün yeni olguların kayıt merkezinin veri tabanında bulunmasıdır.
- 2) Geçerlilik: Toplanan verilerin gerçekte olduğu durumu yansıtmasıdır.
- 3) Zamanındalık: Toplanan verilerin zamanında toplanıp, değerlendirilmesidir.

Bu çalışmada sadece veri tabanı üzerinden yapılabilecek olan kalite kontrollerine yer verilmiştir.

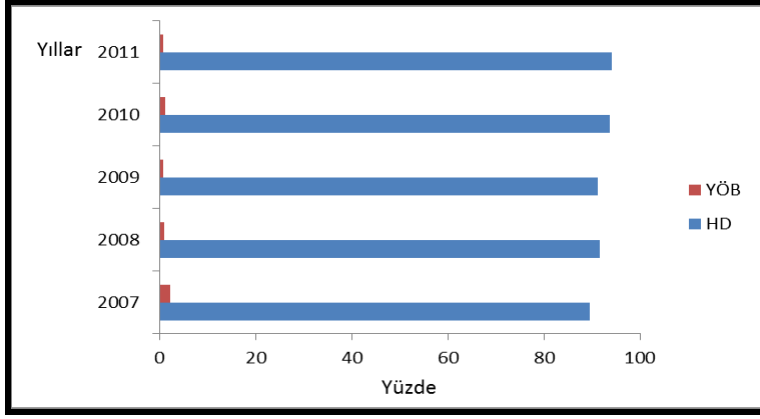
Tamlık Kontrolü

Veri tabanı üzerinden tamlık kontrolü iki şekilde olabilmektedir. Bunlar:

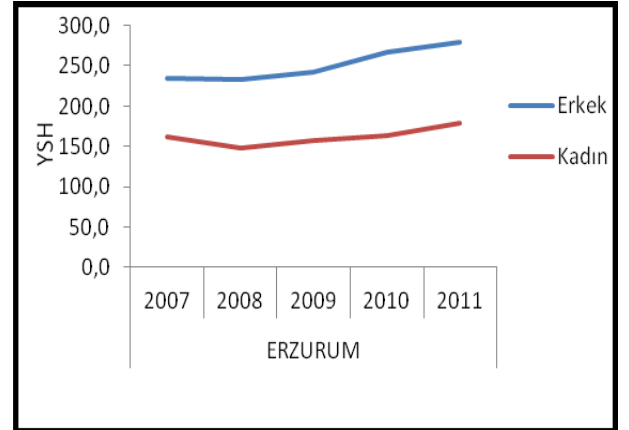
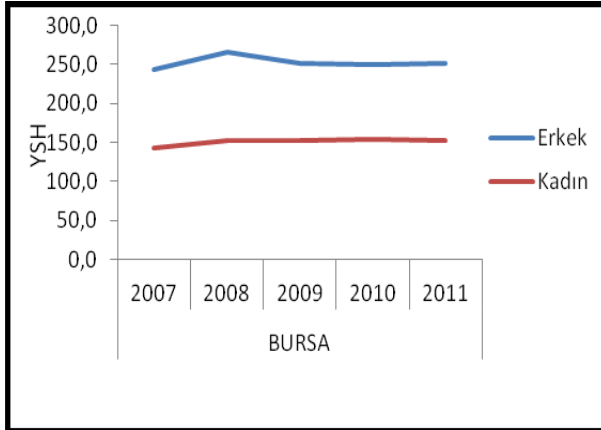
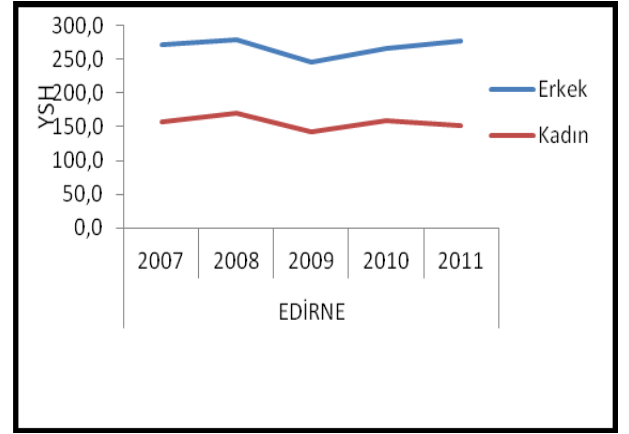
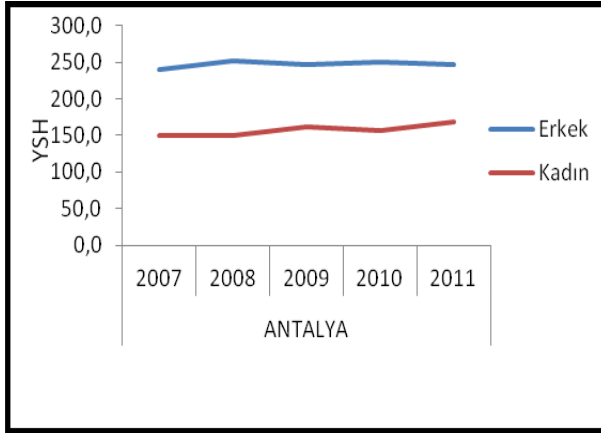
1) Histolojik doğrulaması olan tanı sıklığının belirlenmesi: Histolojik doğrulaması olan tanı sıklığının veri tabanında %100 olması, muhtemelen klinik, laboratuvar ve görüntüleme yöntemleriyle tanı konulmakta olan ve cerrahi müdahale edilmemesi gereken vakaların atlandığını göstermektedir. Bu nedenle istenilen bir durum değildir.

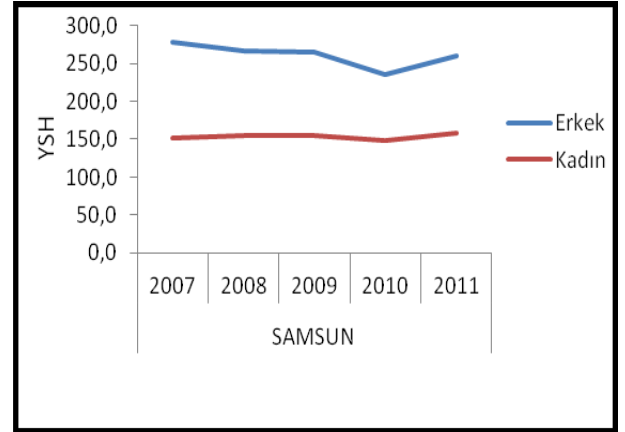
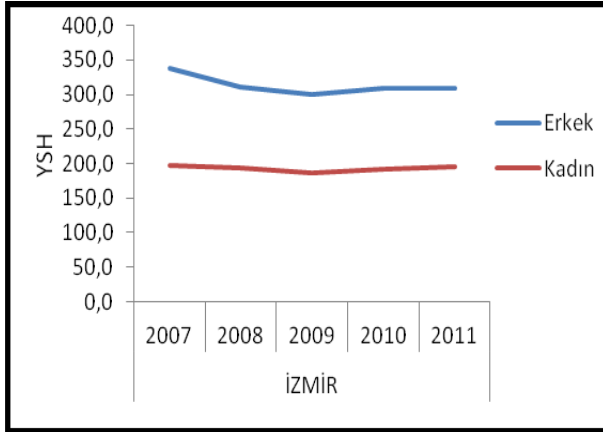
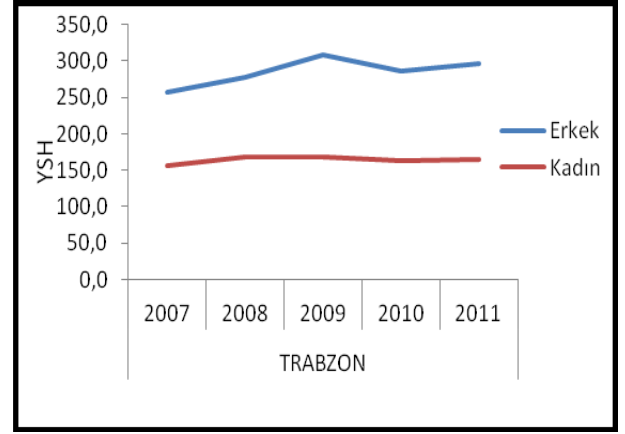
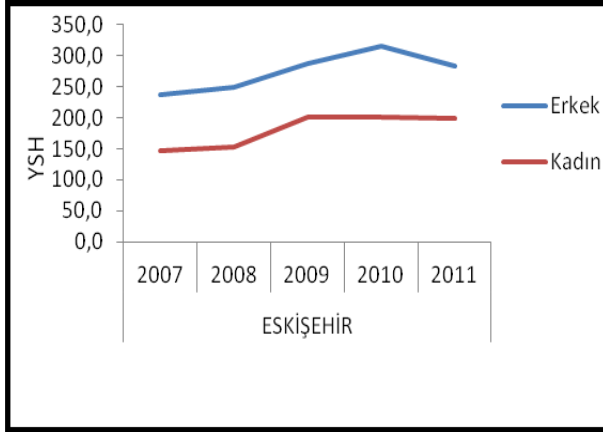
2) İnsidans hızlarının zaman içindeki değişimlerinin değerlendirilmesi: Kanser insidans hızlarında olağanüstü bir müdahale (tarama programına başlanması, kayıt altına alma durumunda değişiklik vb) olmadığı sürece ani artış ve azalmalar beklenmemektedir. Ancak özellikle kanser kayıtçılığına yeni başlayan merkezlerde insidans hızlarının toplum dinamiklerini yakalaması zaman almaktadır. Bu nedenle kanser kayıt merkezlerinde sağlıklı kanser kayıtçılık için süreklilik önem arz etmektedir (Şekil 5).

Kanser veri tabanında tamlık kontrolü için histolojik doğrulaması olan ve yalnızca ölüm bildirimi olan vakaların yüzde dağılımlarına dair grafik Şekil 4’de verilmiştir. Zaman içinde yalnızca ölümle yapılan bildirimlerin azaldığını, histolojik doğrulaması olan bildirimlerin arttığı görülmektedir. Histolojik doğrulama ve yalnız ölüm bildirimine ilişkin durum daha detaylı olarak incelendiğinde, sindirim ve solunum organlarında yer alan kanserlerin histolojik doğrulamasının, göz ve kemikte yer alan kanserlerin ise klinik olarak tanı konulmasının zaman içinde az da olsa arttığı gözlenmektedir (Tablo 6). Her bir topografi için 2006-2010 serisinde tanı yöntemi dağılımı Tablo 7’de verilmiştir. Histolojik doğrulamanın bu seri içinde en sık kadın kanserleri, immunoproliferatif hastalıklar, kaposi sarkomu ve deri kanserlerinde yapıldığı, klinik tanı ya da görüntüleme yöntemiyle en sık pankreas, karaciğer ve diğer endokrin bez kanserlerine tanı koyulduğu görülmektedir.

Şekil 4. Histolojik Doğrulaması (HD) ve Yalnız Ölüm Bildirimi (YÖB) Olan Vakaların Tüm Kanser Vakaları İçindeki Yüzde Dağılımı

Şekil 5. Kanser Kayıt Merkezlerinin Cinsiyete Göre İnsidans Hızlarının Yıllara Göre Değişimi

Tablo 6. Yıllar İçinde ICD-10 Kodlarına Göre Histolojik Doğrulaması (HD) ve Yalnız Ölüm Bildirimi (YÖB) Olan Vakaların Yüzde Dağılımı

Topografi	2011*			2010*			2009*			2008*			2007*		
	S	HD %	YÖB %	S	HD %	YÖB %	S	HD %	YÖB %	S	HD %	YÖB %	S	HD %	YÖB %
Tüm Topografler	44539	94.2	0.9	40525	93,8	1,3	40001	91,2	0,8	39146	91,7	1,1	27797	89,6	2,3
Ağız, Farinks	802	98.8	0.1	761	97,8	0,0	830	94,5	0,1	779	94,5	0,8	521	94,2	0,0
Sindirim Organları	8395	90.9	1.7	7673	91,0	2,2	7523	88,0	1,4	7385	87,3	1,8	5227	84,6	3,3
Solunum Organları	7567	89.5	2.0	7141	88,9	2,8	7328	88,0	1,2	7352	87,9	1,9	5522	82,8	4,0
Kemik	163	94.5	0.6	160	91,3	3,8	170	86,5	1,8	172	89,5	0,6	122	92,6	0,0
Deri Melanomu	330	99.1	0.0	305	98,7	0,3	353	96,9	0,0	295	97,6	0,7	248	96,7	1,6
Diğer Deri	4550	99.5	0.0	4306	99,5	0,1	3666	98,6	0,1	3801	98,6	0,1	2916	98,3	0,2
Mezotelyoma	177	97.2	0.0	145	98,6	0,7	172	94,2	0,6	229	95,1	0,4	97	97,9	1,0
Kaposi Sarkomu	103	98.1	0.0	86	98,8	0,0	78	96,1	0,0	96	97,9	0,0	56	100,0	0,0
Konnektif,yumuşak dokular	333	98.8	0.0	329	99,1	0,3	345	94,0	0,0	332	96,9	0,3	243	97,1	1,2
Meme	4695	97.9	0.3	3984	97,0	0,5	4053	92,5	0,2	3942	94,8	0,4	2479	94,7	0,6
Kadın Genital Organları	2453	96.7	0.6	2152	96,9	0,7	2103	94,0	0,6	1945	94,4	0,6	1394	94,6	1,2
Erkek Genital Organları	3720	96.1	0.9	3256	95,8	1,1	3270	94,0	0,7	3295	93,6	0,8	2111	90,4	2,6
Üriner Organlar	3327	95.7	0.4	3029	96,1	0,6	3032	93,1	0,4	2853	95,0	0,3	2115	93,6	0,9
Göz	81	96.3	0.0	77	88,3	0,0	63	66,7	0,0	84	84,5	1,2	34	94,1	0,0
Beyin,Sinir Sistemi	940	84.7	0.6	928	83,7	1,8	939	79,8	1,0	920	82,8	1,0	638	81,0	2,5
Tiroid	2618	99.4	0.0	2281	99,2	0,0	2241	97,5	0,0	1898	98,4	0,0	1192	97,8	0,2
Diğer Endokrin Bezleri	87	88.5	0.0	78	87,2	0,0	71	80,2	0,0	86	83,7	0,0	55	87,2	1,8
Lenfoid ve Hematopoetik Dokular	3129	98.7	0.2	2972	98,2	0,6	2853	95,8	0,1	2765	96,9	0,5	2072	97,1	1,7
Diğer&Tanımlanmamış	1069	72.5	2.4	862	69,7	3,0	911	62,1	3,2	917	64,7	5,3	755	63,6	9,3

S: Olgu Sayısı HD: Histolojik doğrulama YÖB: Yalnız ölüm bildirimi * Kalan yüzde klinik olarak tanı almış olan olgular içindir.

Tablo 7. Topografilere Göre Tanı Yöntemlerinin Dağılımı (2007-2011)

ICD-10	Topografi	S	HD Var	Klinik/Görüntüleme Tanı	YÖB
C00-96	Tüm Topografiler	192008	92.3	6.5	1.2
C00-14	Ağız, Farinks	3693	96.1	3.7	0.2
C00	Dudak	789	98.6	1.3	0.1
C01-02	Dil	572	96.9	2.8	0.3
C03-06	Ağız	505	97.2	2.6	0.2
C07-08	Tükrük Bezleri	456	95.8	4.2	0.0
C09	Tonsil	136	97.8	2.2	0.0
C10	Diğer Orofarinks	54	90.7	9.3	0.0
C11	Nasofarinks	913	93.2	6.5	0.3
C12-13	Hipofarinks	234	96.2	3.4	0.4
C14	Farinks, tanımlanmamış	34	88.2	11.8	0.0
C15-26	Sindirim Organları	36203	88.7	9.3	2.0
C15	Özofagus	1788	92.3	6.9	0.8
C16	Mide	10811	92.4	5.8	1.9
C17	İnce Barsak	424	95.0	4.7	0.2
C18	Kolon	9015	93.1	5.1	1.7
C19-20	Rektum	5910	95.6	4.0	0.4
C21	Anüs	166	99.4	0.6	0.0
C22	Karaciğer	2492	66.0	28.7	5.3
C23-24	Safrakesesi	1501	86.6	11.9	1.5
C25	Pankreas	3904	70.7	25.1	4.2
C26	Diğer Sindirim Organları	192	82.8	12.0	5.2
C30-34,C37-C38	Solunum Organları	34910	87.7	10.0	2.3
C30-31	Burun, sinüsler	313	95.5	4.2	0.3
C32	Larinks	3687	95.2	3.7	1.1
C33-34	Trakea,Bronş,Akciğer	30463	86.6	10.9	2.5
C37-38	Diğer Torasik organlar	447	91.3	8.3	0.4
C40-41	Kemik	787	90.7	7.9	1.4
C43	Deri Melanomu	1531	97.8	1.7	0.5
C44	Diğer Deri	19239	99.0	0.9	0.1
C45	Mezotelyoma	820	96.3	3.2	0.5
C46	Kaposi Sarkomu	419	98.1	1.9	0.0
C47;49	Konnektif,yumuşak dokular	1582	97.2	2.5	0.3
C50	Meme	19153	95.5	4.1	0.4
C51-58	Kadın Genital Organları	10047	95.5	3.8	0.7
C51	Vulva	218	99.1	0.9	0.0
C52	Vajina	69	100.0	0.0	0.0
C53	Uterus Serviksi	1991	95.4	4.1	0.6
C54	Uterus Korpusu	4244	98.5	1.3	0.2
C55	Uterus, tanımlanmamış	223	85.7	6.3	8.1
C56	Over	3162	92.2	6.9	1.0
C57	Diğer Kadın Genital Org.	124	87.1	11.3	1.6
C58	Plasenta	16	100.0	0.0	0.0
C60-63	Erkek Genital Organları	15652	94.3	4.6	1.1
C60	Penis	15	93.3	6.7	0.0
C61	Prostat	14035	94.1	4.7	1.2
C62	Testis	1573	95.9	3.9	0.2
C63	Diğer erkek genital org.	29	100.0	0.0	0.0
C64-68	Üriner Organlar	14356	94.8	4.7	0.5
C64	Böbrek	3907	92.7	6.7	0.6
C65	Renal Pelvis	167	94.6	4.8	0.6
C66	Üreter	99	94.9	5.1	0.0
C67	Mesane	10107	95.6	3.9	0.4
C68	Diğer Üriner organlar	76	98.7	1.3	0.0
C69	Göz	339	85.8	13.9	0.3
C70-72	Beyin,Sinir Sistemi	4365	82.5	16.2	1.3
C73	Tiroid	10230	98.6	1.4	0.0
C74-75	Diğer Endokrin Bezleri	377	85.4	14.3	0.3
C74	Adrenal bez	270	88.5	11.1	0.4
C75	Diğer Endokrin	107	77.6	22.4	0.0
C81-85,88,90-96	Lenfoid ve Hematopoetik Dokular	13791	97.4	2.0	0.6
C81	Hodgkin hastalığı	1469	98.4	1.6	0.1
C82-85,96	Non-Hodgkin lenfoma	5354	97.3	2.3	0.4
C88	İmmunoproliferatif has.	24	100.0	0.0	0.0
C90	Multiple Myelom	2075	96.6	2.8	0.5
C91	Lenfoid Lösemi	2356	98.0	1.7	0.3
C92-94	Myeloid Lösemi	2241	98.2	1.2	0.6
C95	Lösemi, tanımlanmamış	272	88.2	3.3	8.5
C39,C48,C76,C77,C80	Diğer&Tanımlanmamış	4514	66.8	28.8	4.4

S: Olgu Sayısı HD: Histolojik doğrulama YÖB: Yalnız ölüm bildirimi

Geçerlilik

Toplanan verilerin gerçekte olduğu durumu yansıtmamasıdır. Veri tabanı üzerinden geçerlilik kontrolü ancak iki şekilde yapılabilmektedir:

- 1) Eksik bilgi sıklığının belirlenmesi
- 2) Tanı yöntemlerinin değerlendirilmesi

Bu yöntemlerden “tanı yöntemlerinin değerlendirilmesi” histolojik doğrulaması olan tanı sıklığı ile geçerlilik arasında doğrusal bir ilişki mevcuttur. Tanı yöntemlerinin incelenmesi şekil 4, tablo 6 ve 7’de detaylı olarak yapılmıştır.

Eksik bilgi sıklığının belirlenmesinde “Kanser Kayıtlılığında Standartlar El Kitabı” içinde yer alan gerekli ve zorunlu olan başlıklar ele alınmıştır (Tablo 8).

Tablo 8. 2011 Yılı “Türkiye Birleşik 2011 Veri Tabanı”nın Bazı Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi

VERİ BAŞLIKLARI	BİLİNMEYEN	%*
Tanı yöntemi	429	1.0
Topografi (76,- ve 80.-)	1055	2.3
Histoloji (8000.-)**	927	2.2
Lateralite	3928	8.8
Differansiyasyon**	22491	53.6
Özet evre	10160	22.8

*Toplam veri tabanı içindeki yüzdesidir. ** Sadece tanı yöntemi 01.02

Tablo 8 incelendiğinde özellikle kanserlerin differansiyasyon ve özet evrelerinin belirlenmesinde kanser kayıt elemanlarının problem yaşadıkları görülmektedir.

Zamanındalık

Toplanan verilerin zamanında toplanıp, değerlendirilmesidir. Bunun için önerilmekte olan ilk 12 ayda ilgili yıla ait olguların %90'ının, ilk 24 ayda ise %95'inin kayıt altına alınmasıdır (9). "Türkiye Birleşik 2011 Veri Tabanı" zamanındalık açısından incelendiğinde veri tabanında yer alan olguların %68'inin ilk 12 ayda, %86,7'sinin ise ilk 24 ayda kayıt altına alınmış olduğu saptanmıştır. (Tablo 9).

Tablo 9. Zamanındalık Açısından "Türkiye Birleşik 2011 Veri Tabanı" İncelenmesi

ICD-10	Topografi	Toplam	İlk 12 Ay		İlk 24 Ay	
			Olgu Sayısı	%	Olgu Sayısı	%
C00-96	Tüm Topografiler	44539	30289	68,0	38603	86,7
C00-14	Ağız, Farinks	802	558	69,6	721	89,9
C15-26	Sindirim Organları	8395	6027	71,8	7436	88,6
C30-34,C37-C38	Solunum Organları	7567	5314	70,2	6718	88,8
C40-41	Kemik	163	93	57,1	130	79,8
C43	Deri Melanomu	330	227	68,8	293	88,8
C44	Diğer Deri	4550	2699	59,3	3686	81,0
C45	Mezotelyoma	177	119	67,2	158	89,3
C46	Kaposi Sarkomu	103	72	69,9	90	87,4
C47;49	Konnektif,yumuşak dokular	333	201	60,4	285	85,6
C50	Meme	4695	3321	70,7	4140	88,2
C51-58	Kadın Genital Organları	2453	1697	69,2	2196	89,5
C60-63	Erkek Genital Organları	3720	2560	68,8	3253	87,4
C64-68	Üriner Organlar	3327	2322	69,8	2869	86,2
C69	Göz	81	44	54,3	58	71,6
C70-72	Beyin,Sinir Sistemi	940	588	62,6	789	83,9
C73	Tiroid	2618	1790	68,4	2272	86,8
C74-75	Diğer Endokrin Bezleri	87	61	70,1	74	85,1
C81-85, 88, 90-96	Lenfoid ve Hematopoetik Dokular	3129	1990	63,6	2663	85,1
C39,C48,C76,C77,C80	Diğer&Tanımlanmamış	1069	606	56,7	772	72,2

2011 YILI VERİLERİ

Tablo 10. Cinsiyete Göre Yaşa Standardize Edilmiş Hız Dağılımı (Türkiye Birleşik Veri Tabanı, 2011) (Dünya Standart Nüfusu, 100.000 Kişide)

ERKEK			KADIN		
ICD-10	Topografi	YSH	ICD-10	Topografi	YSH
C00-96	Tüm Topografler	275,0	C00-96	Tüm Topografler	182,2
C00-14	Ağız, Farinks	5,9	C00-14	Ağız, Farinks	2,0
C00	Dudak	1,5	C00	Dudak	0,2
C01-C02	Dil	0,9	C01-C02	Dil	0,3
C03-C06	Ağız	0,7	C03-C06	Ağız	0,5
C07-C08	Tükruk Bezleri	0,6	C07-C08	Tükruk Bezleri	0,4
C09	Tonsil	0,3	C09	Tonsil	0,0
C10	Diğer Orofarinks	0,1	C10	Diğer Orofarinks	0,0
C11	Nasofarinks	1,4	C11	Nasofarinks	0,4
C12-C13	Hipofarinks	0,4	C12-C13	Hipofarinks	0,2
C14	Farinks, tanımlanmamış	0,0	C14	Farinks, tanımlanmamış	0,0
C15-26	Sindirim Organları	54,7	C15-26	Sindirim Organları	30,1
C15	Özofagus	2,5	C15	Özofagus	1,5
C16	Mide	17,1	C16	Mide	7,9
C17	İnce Barsak	0,7	C17	İnce Barsak	0,4
C18	Kolon	13,4	C18	Kolon	8,4
C19-C20	Rektum	9,0	C19-C20	Rektum	4,9
C21	Anüs	0,3	C21	Anüs	0,1
C22	Karaciğer	4,2	C22	Karaciğer	1,5
C23-C24	Safrakesesi vb.	1,7	C23-C24	Safrakesesi vb.	1,6
C25	Pankreas	5,6	C25	Pankreas	3,5
C26	Diğer Sindirim Organları	0,2	C26	Diğer Sindirim Organları	0,3
C30-34,C37-C38	Solumun Organları	71,8	C30-34,C37-C38	Solumun Organları	9,1
C30-C31	Burun, sinüsler vb.	0,5	C30-C31	Burun, sinüsler vb.	0,2
C32	Larinks	8,1	C32	Larinks	0,5
C33-C34	Trakea,Bronş,Akciğer	62,3	C33-C34	Trakea,Bronş,Akciğer	7,8
C37-C38	Diğer Torasik organlar	0,9	C37-C38	Diğer Torasik organlar	0,6
C40-C41	Kemik	1,1	C40-C41	Kemik	0,7
C43	Deri Melanomu	1,7	C43	Deri Melanomu	1,6
C44	Diğer Deri	27,8	C44	Diğer Deri	17,6
C45	Mezoteliyoma	1,0	C45	Mezoteliyoma	0,8
C46	Kaposi sarkomu	0,8	C46	Kaposi sarkomu	0,3
C47;C49	Konnektif,Yumuşak doku	1,9	C47;C49	Konnektif,Yumuşak doku	1,5
C50	Meme	0,8	C50	Meme	44,2
C60-63	Erkek Genital Organları	40,9	C51-58	Kadın Genital Organları	23,7
C60	Penis	0,0	C51	Vulva	0,5
C61	Prostat	37,1	C52	Vajina	0,2
C62	Testis	3,7	C53	Uterus Serviksi	4,5
C63	Diğer erkek genital	0,1	C54	Uterus Korpusu	10,5
			C55	Uterus unspec.	0,4
			C56	Over	7,3
			C57	Diğer Kadın Genital	0,3
			C58	Plasenta	0,0
C64-68	Üriner Organlar	28,6	C64-68	Üriner Organlar	6,5
C64	Böbrek	6,9	C64	Böbrek	3,5
C65	Renal Pelvis	0,4	C65	Renal Pelvis	0,1
C66	Üreter	0,2	C66	Üreter	0,1
C67	Mesane	20,9	C67	Mesane	2,8
C68	Diğer Üriner organlar	0,2	C68	Diğer Üriner organlar	0,0
C69	Göz	0,6	C69	Göz	0,4
C70-C72	Beyin, sinir sistemi	5,7	C70-C72	Beyin, sinir sistemi	4,5
C73	Tiroid	5,1	C73	Tiroid	20,4
C74-75	Diğer Endokrin Bezleri	0,7	C74-75	Diğer Endokrin Bezleri	0,5
C74	Adrenal bez	0,6	C74	Adrenal bez	0,4
C75	Diğer Endokrin	0,1	C75	Diğer Endokrin	0,1
C81-85,88,90-96	Lenfoid ve Hematopoetik Dokular	19,4	C81-85,88,90-96	Lenfoid ve Hematopoetik Dokular	14,0
C81	Hodgkin hastalığı	2,2	C81	Hodgkin hastalığı	1,6
C82-C85;C96	Non-Hodgkin lenfoma	7,2	C82-C85;C96	Non-Hodgkin lenfoma	5,0
C88	İmmunoproliferatif has.	0,0	C88	İmmunoproliferatif has.	0,0
C90	Multiple Myelom	2,7	C90	Multiple Myelom	2,3
C91	Lenfoid Lösemi	4,1	C91	Lenfoid Lösemi	2,6
C92-C94	Myeloid Lösemi	2,8	C92-C94	Myeloid Lösemi	2,3
C95	Lösemi, tanımlanmamış	0,4	C95	Lösemi, tanımlanmamış	0,2
C39,C48,C76,C77,C80	Diğer&Tanımlanmamış	6,8	C39,C48,C76,C77,C80	Diğer&Tanımlanmamış	4,4

Tablo 11. Erkeklerde Yaşa Özel Hızların Dağılımı (Türkiye Birleşik Veri Tabanı, 2011) (100.000 Kişide)

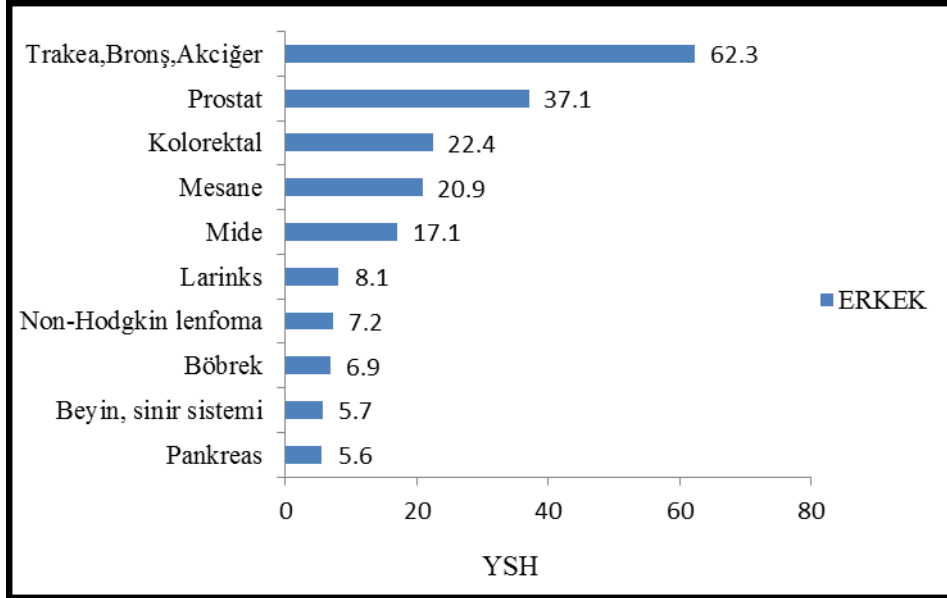
ICD-10	Topografi	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85+	Kaba Hız	YSH
All	Tüm Topografiler	26.0	12.0	11.0	17.0	26.0	40.0	55.0	77.0	122.0	242.0	426.0	757.0	1175.0	1676.0	2006.0	2294.0	2292.0	1920.0	290.2	275.0
C00-14	Ağız, Farinks	0.3	0.0	0.6	0.5	0.2	0.7	2.1	3.9	3.2	10.4	15.5	19.7	24.3	26.0	25.5	34.6	30.2	42.5	6.4	5.9
C00	Dudak	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.1	0.4	0.9	0.8	2.4	2.4	4.4	4.6	7.0	8.5	15.7	9.5	31.9	1.6	1.5
C01-02	Dil	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.1	0.1	0.3	0.6	1.8	2.4	3.8	3.7	4.0	3.7	4.1	9.5	0.0	1.0	0.9
C03-06	Ağız	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.3	0.7	0.5	1.3	1.4	2.0	3.7	3.1	1.8	4.1	3.2	0.0	0.7	0.7
C07-08	Tükürük Bezleri	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.1	0.4	0.3	0.0	0.2	2.0	1.8	2.5	2.6	6.1	4.1	3.2	7.1	0.7	0.6
C09	Tonsil	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.3	1.4	1.6	1.2	1.8	1.2	0.8	0.0	0.0	0.3	0.3
C10	Diğer Orofarinks	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.4	0.2	0.9	0.9	0.6	0.0	0.0	0.0	0.1	0.1
C11	Nasofarinks	0.3	0.0	0.6	0.3	0.1	0.3	0.8	1.6	1.1	3.9	4.7	4.4	4.0	4.8	3.0	4.1	4.8	0.0	1.6	1.4
C12-13	Hipofarinks	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.1	0.2	0.5	0.6	1.3	3.7	1.8	0.6	1.7	0.0	3.5	0.4	0.4
C14	Farinks, tanımlanmamış	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
C15-26	Sindirim Organları	0.9	0.0	0.1	0.1	1.3	4.7	7.9	17.8	28.1	56.7	86.7	154.9	233.6	324.5	422.7	517.4	497.5	340.0	58.7	54.7
C15	Ozofagus	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.3	0.3	1.0	0.6	2.6	2.9	6.4	11.1	17.6	20.1	19.8	20.6	28.3	2.6	2.5
C16	Mide	0.0	0.0	0.0	0.0	0.3	1.2	3.2	6.6	8.7	19.2	28.7	48.5	68.7	95.1	138.5	174.4	131.5	113.4	18.4	17.1
C17	İnce Barsak	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.3	0.3	0.6	0.3	1.1	0.8	1.6	3.4	5.3	4.9	4.1	6.3	0.0	0.8	0.7
C18	Kolon	0.0	0.0	0.1	0.1	0.4	1.5	1.9	3.4	6.6	13.4	19.3	39.4	60.7	83.7	95.8	119.8	125.2	85.0	14.3	13.4
C19-20	Rektum	0.0	0.0	0.0	0.0	0.4	0.7	1.1	3.1	5.8	11.0	15.3	23.3	36.2	49.8	67.7	90.1	95.1	60.2	9.8	9.0
C21	Anüs	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2	0.8	1.1	1.9	0.4	1.8	3.3	6.3	0.0	0.3	0.3
C22	Karaciğer	0.9	0.0	0.0	0.0	0.1	0.5	0.3	1.4	1.6	3.7	7.3	13.3	19.5	26.0	26.2	36.4	34.9	14.2	4.4	4.2
C23-24	Safrakesesi vb.	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.3	0.7	1.1	1.5	2.4	4.4	7.7	8.8	14.6	17.4	26.9	3.5	1.9	1.7
C25	Pankreas	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.5	1.0	3.2	4.0	8.6	16.0	23.2	36.5	53.1	49.6	50.7	35.4	6.0	5.6
C26	Diğer Sindirim Organları	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.2	0.0	0.6	0.9	1.2	1.3	0.0	2.5	0.0	0.0	0.2	0.2
C30-34,C37-C38	Solunum Organları	0.0	0.0	0.0	0.4	1.2	1.6	2.4	9.2	24.1	60.6	147.9	256.1	378.8	485.2	508.2	472.8	401.1	279.9	75.5	71.8
C30-31	Burun, sinüsler vb.	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.3	0.0	0.1	0.5	0.0	0.8	1.6	2.8	1.3	3.7	3.3	3.2	3.5	0.5	0.5
C32	Larinks	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.4	1.6	4.4	8.9	18.7	34.6	44.6	41.4	53.7	40.5	34.9	31.9	8.6	8.1
C33-34	Trahea,Bronş,Akciğer	0.0	0.0	0.0	0.0	0.8	0.9	1.9	6.6	18.7	49.8	126.8	217.2	328.0	439.9	447.1	424.0	359.8	237.4	65.4	62.3
C37-38	Diğer Torasik organlar	0.0	0.0	0.0	0.4	0.4	0.4	0.1	0.9	0.5	1.9	1.6	2.7	3.4	2.6	3.7	5.0	3.2	7.1	1.0	0.9
C40-41	Kemik	0.2	0.6	1.0	2.0	1.5	1.6	0.5	1.0	0.6	1.8	1.4	0.4	1.5	1.3	1.8	2.5	0.0	0.0	1.1	1.1
C43	Deri Melanomu	0.0	0.2	0.1	0.1	0.1	0.7	0.8	0.6	1.8	3.2	4.1	2.9	5.9	10.1	6.1	9.9	11.1	10.6	1.8	1.7
C44	Diğer Deri	0.0	0.0	0.1	0.3	0.5	1.6	5.5	6.0	12.1	20.8	34.0	67.4	105.9	156.8	231.2	303.3	362.9	411.0	29.4	27.8
C45	Mezotelyoma	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.1	0.1	0.2	1.0	2.0	2.2	5.0	6.6	5.5	11.6	7.9	14.2	1.1	1.0
C46	Kaposi Sarkomu	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.1	0.1	0.1	0.2	0.5	0.8	1.1	3.1	6.6	4.9	8.3	12.7	17.7	0.8	0.8
C47;49	Konnektif,yumuşak d.	1.6	0.2	0.3	0.4	0.4	0.7	1.0	1.4	1.6	2.9	3.9	4.2	4.0	7.5	8.5	15.7	11.1	7.1	2.1	1.9
C50	Meme	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.3	0.6	1.5	1.4	2.0	3.1	4.4	3.0	4.1	7.9	14.2	0.8	0.8
C60-63	Erkek Genital Organları	0.8	0.2	0.3	1.9	8.0	11.6	10.2	5.3	7.7	9.8	28.3	83.5	169.7	289.3	403.8	443.8	454.9	400.3	42.5	40.9
C60	Penis	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1.6	0.0	0.0	0.0
C61	Prostat	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.3	1.1	5.7	25.9	81.5	168.8	288.4	401.4	443.0	448.5	396.8	38.1	37.1
C62	Testis	0.8	0.2	0.3	1.9	7.8	11.6	10.2	5.0	6.6	3.9	2.4	1.6	0.3	0.9	1.2	0.8	3.2	3.5	4.3	3.7
C63	Diğer erkek genital	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.4	0.6	0.0	1.2	0.0	1.6	0.0	0.1	0.1
C64-68	Üriner Organlar	2.1	0.5	0.4	0.2	0.5	2.6	4.7	5.6	10.4	26.2	46.4	79.6	113.9	189.7	205.4	262.9	302.8	216.1	30.3	28.6
C64	Böbrek	1.9	0.5	0.4	0.1	0.4	1.1	2.0	3.0	4.7	10.0	15.7	22.2	26.0	38.7	39.6	43.0	34.9	7.1	7.4	6.9
C65	Renal Pelvis	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.5	0.3	0.6	0.7	1.5	3.1	2.4	2.5	0.0	3.5	0.4	0.4
C66	Üreter	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.3	0.4	0.0	0.2	0.2	0.4	0.3	0.4	1.8	0.8	1.6	0.0	0.2	0.2
C67	Mesane	0.2	0.0	0.0	0.1	0.1	1.5	2.3	2.1	5.0	15.5	29.9	55.4	85.5	146.2	161.6	214.9	263.1	205.5	22.1	20.9
C68	Diğer Üriner organlar	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.2	0.2	0.0	0.9	0.6	1.3	0.0	1.7	3.2	0.0	0.2	0.2
C69	Göz	1.9	0.0	0.0	0.1	0.1	0.0	0.1	0.0	0.6	0.3	0.2	0.9	1.2	3.5	2.4	2.5	4.8	0.0	0.5	0.6
C70-72	Beyin,Sinir Sistemi	4.1	2.7	1.7	1.9	1.6	2.7	3.7	4.4	5.7	9.0	8.3	9.3	20.7	24.2	16.5	17.4	11.1	10.6	5.9	5.7
C73	Tiroid	0.0	0.0	0.1	0.9	1.5	2.8	6.2	7.1	7.9	10.2	10.4	14.4	19.5	16.7	14.0	10.7	3.2	0.0	5.8	5.1
C74-75	Diğer Endokrin Bezleri	3.4	0.3	0.1	0.0	0.0	0.0	0.3	0.1	0.2	0.7	1.0	1.1	0.9	0.8	0.6	0.0	1.6	0.0	0.6	0.7
C74	Adrenal bez	3.4	0.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.3	0.1	0.2	0.5	0.6	0.7	0.3	0.4	0.6	0.0	1.6	0.0	0.5	0.6
C75	Diğer Endokrin	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2	0.4	0.4	0.6	0.4	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.1
C81-85,88,90-96	Lenf. ve Hem. D.	11.2	7.1	5.9	8.1	6.2	8.2	8.4	12.4	12.9	20.6	28.3	36.6	57.0	83.2	100.8	116.5	99.8	99.1	19.8	19.4
C81	Hodgkin hastalığı	0.5	0.8	1.0	2.9	1.9	3.3	2.4	2.0	1.8	3.1	2.8	2.9	3.4	4.8	4.3	4.1	6.3	3.5	2.3	2.2
C82-85,96	Non-Hodgkin lenfoma	1.2	2.2	2.4	2.2	1.5	2.1	3.6	6.6	5.7	7.8	12.2	17.5	25.4	29.1	40.3	39.7	42.8	28.3	7.7	7.2
C88	Immunoproliferatif has.	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2	0.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
C90	Multiple Myelom	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.1	0.7	1.0	4.0	3.9	7.1	11.5	17.2	22.6	23.1	19.0	17.7	2.8	2.7
C91	Lenfoid Lösemi	7.8	2.9	1.9	2.0	1.1	1.3	1.0	0.7	0.8	1.8	2.9	4.7	9.0	19.4	15.9	24.8	11.1	31.9	3.7	4.1
C92-94	Myeloid Lösemi	1.4	0.6	0.6	1.0	1.4	1.1	1.3	2.1	3.4	3.7	3.5	4.0	7.4	11.4	14.0	19.8	19.0	7.1	2.9	2.8
C95	Lösemi, tanımlanmamış	0.3	0.6	0.0	0.0	0.3	0.3	0.0	0.3	0.2	0.2	0.0	0.2	0.0	1.3	3.7	5.0	1.6	10.6	0.4	0.4
C39,C48,C76,C77,C80	Diğer&Tanımlanmamış	0.2	0.2	0.0	0.3	1.8	0.7	0.8	1.1	4.5	5.7	8.8	21.3	27.3	40.9	45.1	62.8	71.3	56.7	7.2	6.8

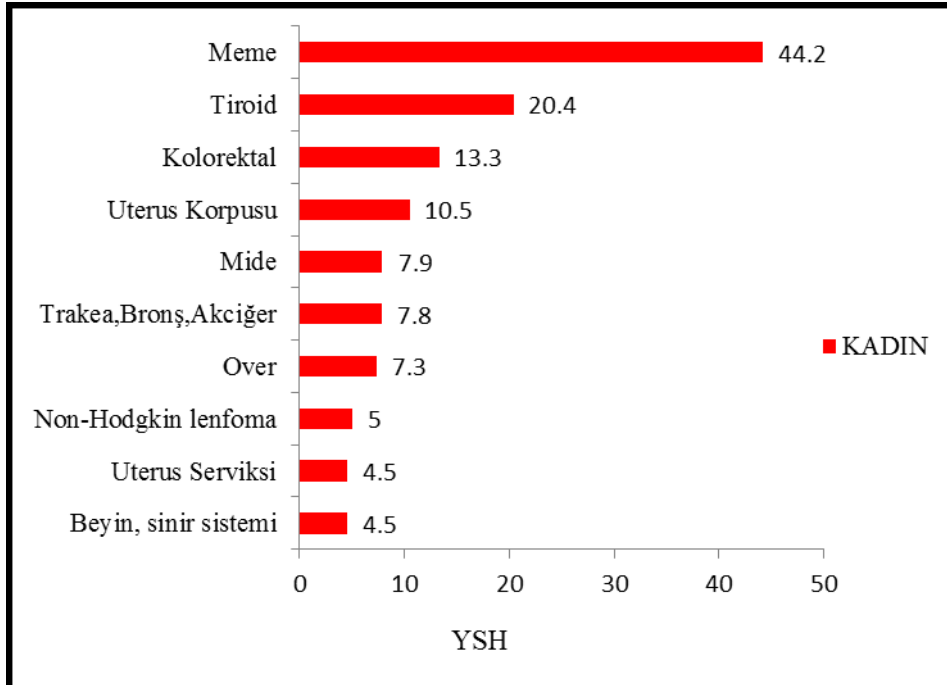
Tablo 12. Kadınlarda Yaşa Özel Hızların Dağılımı (Türkiye Birleşik Veri Tabanı, 2011) (100.000 Kişide)

ICD-10	Topografi	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85+	Kaba Hız	YSH
All	Tüm Topografiler	19.0	10.0	11.0	18.0	26.0	34.0	84.0	151.0	229.0	329.0	405.0	516.0	606.0	733.0	863.0	901.0	961.0	820.0	218.5	182.2
C00-14	Ağız, Farinks	0.0	0.0	0.6	0.5	0.5	0.2	1.1	1.0	3.1	3.9	5.2	4.7	8.7	8.4	11.4	13.5	18.4	4.8	2.6	2.0
C00	Dudak	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2	0.2	0.2	1.4	0.8	2.0	1.9	5.5	4.8	0.3	0.2
C01-02	Dil	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.1	0.0	0.5	0.5	0.2	0.7	2.3	1.2	2.5	3.2	4.6	0.0	0.4	0.3
C03-06	Ağız	0.0	0.0	0.2	0.0	0.1	0.1	0.4	0.3	0.8	0.3	1.2	0.7	1.7	3.2	1.5	4.5	6.5	0.0	0.6	0.5
C07-08	Tükrük Bezleri	0.0	0.0	0.2	0.3	0.1	0.0	0.5	0.3	0.3	0.8	1.0	0.7	1.2	1.2	3.9	2.6	1.8	0.0	0.5	0.4
C09	Tonsil	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.4	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
C10	Diğer Orofarinks	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
C11	Nasofarinks	0.0	0.0	0.2	0.2	0.1	0.0	0.1	0.1	1.3	1.1	1.4	1.8	0.9	0.8	1.0	1.3	0.0	0.0	0.5	0.4
C12-13	Hipofarinks	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.3	0.2	0.8	1.2	0.2	1.2	1.2	0.5	0.0	0.0	0.0	0.3	0.2
C14	Farinks, tanımlanmamış	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
C15-26	Sindirim Organları	0.5	0.0	0.3	0.8	1.0	4.2	7.6	12.6	20.4	38.2	46.2	81.6	123.5	166.7	220.4	242.7	263.0	216.6	37.1	30.1
C15	Ozofagus	0.0	0.0	0.0	0.2	0.0	0.3	0.8	0.3	0.2	2.9	2.0	3.1	5.8	7.9	7.4	12.8	22.2	19.3	1.9	1.5
C16	Mide	0.0	0.0	0.0	0.0	0.4	1.4	2.7	5.2	6.6	11.2	12.2	16.7	32.5	39.9	59.7	56.8	68.3	62.6	9.7	7.9
C17	İnce Barsak	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.3	0.3	0.8	0.5	0.2	0.9	1.2	2.8	3.5	2.6	5.5	0.0	0.5	0.4
C18	Kolon	0.0	0.0	0.0	0.3	0.6	1.6	2.7	2.7	5.1	9.3	10.4	29.5	34.2	47.8	61.6	65.1	59.1	61.0	10.3	8.4
C19-20	Rektum	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.5	0.8	1.9	4.9	7.1	9.2	12.5	23.2	29.2	25.1	38.9	32.3	33.7	6.0	4.9
C21	Anüs	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2	0.8	0.0	0.0	0.8	0.5	1.3	1.8	1.6	0.1	0.1
C22	Karaciğer	0.5	0.0	0.3	0.3	0.0	0.1	0.1	0.9	0.5	0.6	1.2	4.2	5.2	8.7	10.8	21.1	15.7	12.8	1.9	1.5
C23-24	Safrasesi vb.	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.1	0.5	1.6	3.8	4.8	5.5	8.7	14.8	16.0	19.4	11.2	2.1	1.6
C25	Pankreas	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.3	0.1	0.9	1.6	4.3	6.4	9.0	14.5	20.1	34.0	26.2	37.8	14.4	4.3	3.5
C26	Diğer Sindirim Organları	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.3	0.2	0.5	0.6	0.9	1.4	0.8	3.0	1.9	0.9	0.0	0.3	0.3
C30-34,C37-C38	Solumun Organları	0.3	0.0	0.0	0.0	1.0	0.8	1.8	3.2	5.7	12.9	21.5	29.3	38.2	49.4	53.8	56.9	64.6	56.1	11.1	9.1
C30-31	Burun, sinüsler vb.	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.3	0.0	0.3	0.3	0.6	0.9	1.4	0.0	0.5	1.3	0.9	3.2	0.3	0.2
C32	Larinks	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.6	0.0	1.3	1.0	1.8	2.3	4.0	2.0	2.6	2.8	0.0	0.6	0.5
C33-34	Trakea,Bronş,Akciğer	0.0	0.0	0.0	0.0	0.3	0.5	1.2	2.3	4.9	10.0	18.9	26.2	32.2	44.2	49.3	47.9	58.1	48.1	9.5	7.8
C37-38	Diğer Torasik organlar	0.3	0.0	0.0	0.0	0.6	0.3	0.3	0.3	0.5	1.3	1.0	0.4	2.3	1.2	2.0	5.1	2.8	4.8	0.7	0.6
C40-41	Kemik	0.2	0.7	1.7	1.5	0.7	0.3	0.5	0.3	0.8	0.2	1.0	0.7	0.0	1.2	2.0	0.0	2.8	3.2	0.7	0.7
C43	Deri Melanomu	0.0	0.0	0.2	0.3	0.1	0.8	0.9	1.6	1.0	3.5	2.2	3.1	6.4	6.3	8.4	5.7	19.4	9.6	2.0	1.6
C44	Diğer Deri	0.0	0.2	0.6	0.8	0.8	2.6	3.6	7.2	12.6	17.3	23.9	38.7	61.5	94.8	138.0	175.5	222.4	210.2	22.5	17.6
C45	Mezotelyoma	0.0	0.0	0.0	0.2	0.0	0.3	0.0	0.4	0.8	1.3	1.6	2.4	4.1	4.3	5.4	1.3	5.5	3.2	1.0	0.8
C46	Kaposi Sarkomu	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2	0.3	0.0	0.9	0.9	0.8	3.9	2.6	4.6	1.6	0.3	0.3
C47,49	Konnektif,yumuşak d.	0.8	0.7	0.2	0.8	0.4	0.4	0.9	2.3	2.0	3.1	3.4	2.4	3.8	4.0	5.4	3.2	8.3	1.6	1.7	1.5
C50	Meme	0.0	0.0	0.0	0.2	1.7	9.7	24.3	53.2	94.6	116.1	131.3	136.2	127.6	142.2	127.7	107.9	105.2	96.3	52.8	44.2
C51-58	Kadın Genital Organları	0.4	0.5	0.9	1.7	1.2	2.9	5.9	16.3	26.4	48.4	67.3	86.1	94.3	98.8	103.0	103.3	60.8	54.5	28.0	23.7
C51	Vulva	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.3	0.2	0.3	0.2	1.8	1.4	3.6	3.0	8.3	4.6	5.4	0.6	0.5
C52	Vajina	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.2	0.2	0.4	0.9	1.2	0.5	1.9	0.9	1.6	0.2	0.2
C53	Uterus Serviksi	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.5	2.2	4.6	7.7	11.9	13.5	15.0	10.7	15.0	19.7	19.1	12.9	11.2	5.4	4.5
C54	Uterus Korpusu	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.4	1.2	4.4	10.0	19.7	29.5	45.3	55.7	43.8	46.3	35.1	17.5	20.9	12.2	10.5
C55	Uterus unspec.	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.6	0.7	0.8	2.0	2.0	1.2	1.6	0.0	3.2	2.8	1.6	0.6	0.4
C56	Over	0.2	0.5	0.9	1.5	1.0	1.8	2.2	6.0	7.5	15.3	20.9	20.5	23.8	32.4	32.0	35.7	20.3	11.2	8.6	7.3
C57	Diğer Kadın Genital	0.0	0.0	0.0	0.2	0.1	0.1	0.1	0.4	0.3	0.2	1.0	1.1	0.6	1.2	1.5	0.0	1.8	1.6	0.4	0.3
C58	Plasenta	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
C64-68	Üriner Organlar	2.3	0.3	0.0	0.3	0.6	0.7	1.2	4.0	3.9	9.1	11.6	17.8	24.3	33.2	36.0	44.0	51.6	40.1	7.7	6.5
C64	Böbrek	2.3	0.3	0.0	0.3	0.3	0.4	0.5	2.4	2.6	6.4	6.0	9.5	13.0	16.6	18.2	17.2	13.8	9.6	3.9	3.5
C65	Renal Pelvis	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.3	0.0	0.2	0.6	0.8	0.5	1.3	0.9	0.0	0.1	0.1
C66	Üreter	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.2	0.0	0.3	0.4	0.5	0.6	0.9	0.0	0.1	0.1
C67	Mesane	0.0	0.0	0.0	0.0	0.3	0.3	0.6	1.6	1.3	2.4	5.4	7.9	10.4	15.0	16.8	24.3	36.0	30.5	3.6	2.8
C68	Diğer Üriner organlar	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2	0.0	0.4	0.0	0.6	0.0	0.0	0.0	0.0
C69	Göğ	1.2	0.2	0.0	0.0	0.1	0.3	0.3	0.1	0.2	0.6	0.6	0.2	0.9	0.8	0.5	0.6	1.8	1.6	0.4	0.4
C70-72	Beyin,Sinir Sistemi	2.5	3.4	2.0	1.2	1.4	2.3	3.7	3.7	3.3	5.9	8.2	11.7	11.9	13.8	13.8	14.7	5.5	4.8	4.9	4.5
C73	Tiroid	0.0	0.0	0.9	4.1	9.7	20.0	24.2	33.7	40.8	46.7	52.6	57.4	48.1	34.0	34.5	16.0	15.7	14.4	24.1	20.4
C74-75	Diğer Endokrin Bezleri	2.1	0.3	0.0	0.2	0.0	0.0	0.1	0.3	0.5	0.5	0.0	0.2	1.2	1.2	1.5	0.0	0.0	1.6	0.4	0.5
C74	Adrenal bez	2.1	0.3	0.0	0.2	0.0	0.0	0.1	0.0	0.3	0.3	0.0	0.2	0.6	0.8	1.5	0.0	0.0	1.6	0.3	0.4
C75	Diğer Endokrin	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.3	0.2	0.2	0.0	0.0	0.6	0.4	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.1
C81-85,88,90-96	Lenf. ve Hem. D.	8.1	3.8	3.5	5.9	6.2	7.2	6.8	8.7	9.9	16.1	22.2	34.3	38.2	50.5	64.2	74.0	66.5	57.7	15.8	14.0
C81	Hodgkin hastalığı	0.0	1.0	0.6	1.4	2.4	2.5	1.5	2.9	1.5	1.3	2.4	1.5	1.7	4.7	2.5	1.3	2.8	0.0	1.7	1.6
C82-85,96	Non-Hodgkin lenfoma	0.3	0.8	0.6	1.7	2.1	1.5	2.4	2.9	4.1	6.1	11.4	12.8	16.8	21.3	26.6	29.4	30.5	24.1	6.0	5.0
C88	Immunoproliferatif has.	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2	0.0	0.5	0.0	0.0	1.6	0.0	0.0
C90	Multiple Miyelom	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.1	0.0	0.3	1.5	3.2	4.2	7.3	11.3	12.2	16.3	19.1	13.8	11.2	2.8	2.3
C91	Lenfoid Lösemi	6.1	1.5	1.5	2.0	0.8	1.2	1.2	0.3	0.7	1.8	1.4	5.9	4.1	4.0	9.4	11.5	7.4	6.4	2.5	2.6
C92-94	Miyeloid Lösemi	1.5	0.5	0.8	0.8	0.8	1.9	1.7	2.3	2.1	3.7	2.6	5.5	4.3	7.5	7.4	12.1	8.3	9.6	2.6	2.3
C95	Lösemi, tanımlanmamış	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2	1.1	0.0	0.8	1.5	0.6	3.7	4.8	0.2	0.2
C39,C48,C76,C77,C80	Diğer&Tanımlanmamış	0.3	0.0	0.0	0.3	0.3	1.0	0.9	2.7	3.0	5.5	6.2	9.2	14.2	23.7	36.0	41.5	45.2	41.7	5.5	4.4

2011 Yılı İlk 10 Kanser

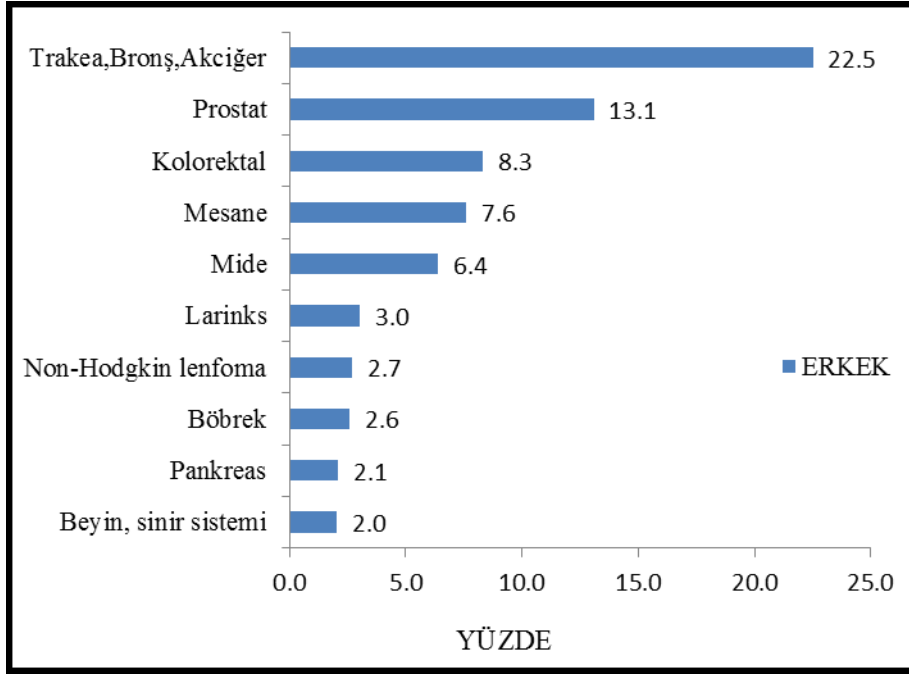

Şekil 6. Erkeklerde En Sık Görülen 10 Kanserin Yaşa Göre Standardize Edilmiş Hızları (Türkiye Birleşik Veri Tabanı, 2011) (Dünya Standart Nüfusu, 100.000 Kişide)

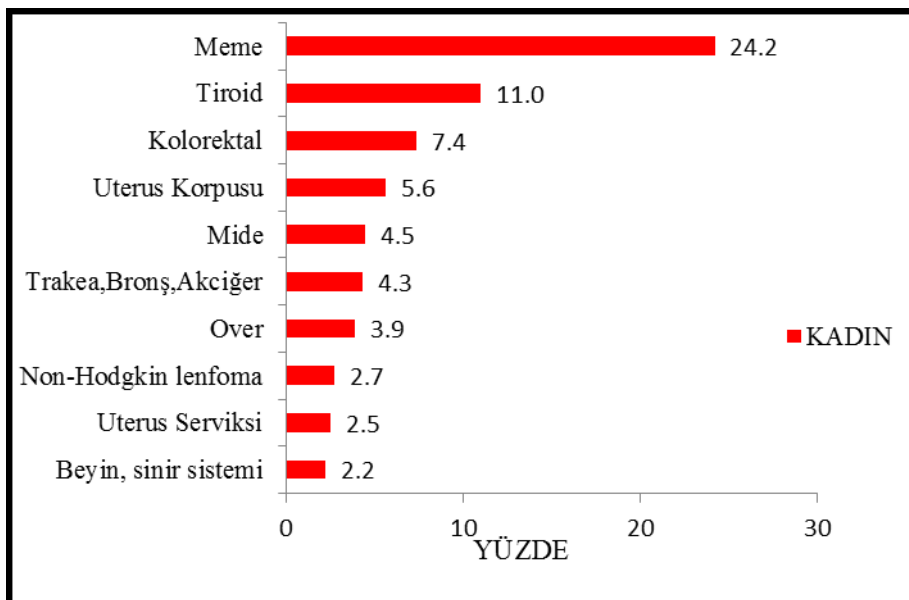

Şekil 7. Kadınlarda En Sık Görülen 10 Kanserin Yaşa Göre Standardize Edilmiş Hızları (Türkiye Birleşik Veri Tabanı, 2011) (Dünya Standart Nüfusu, 100.000 Kişide)

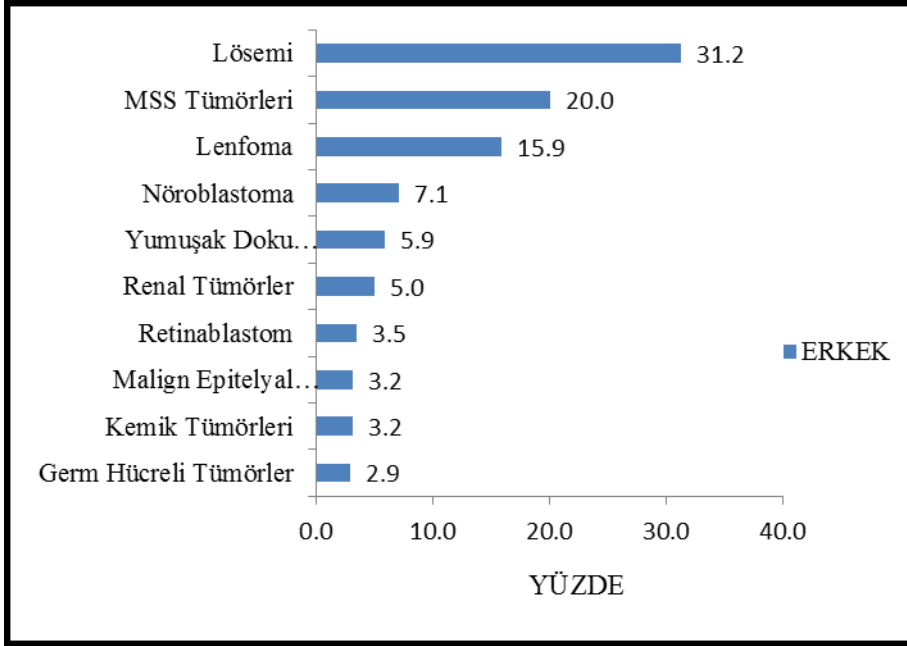
Tüm Yaş Grupları

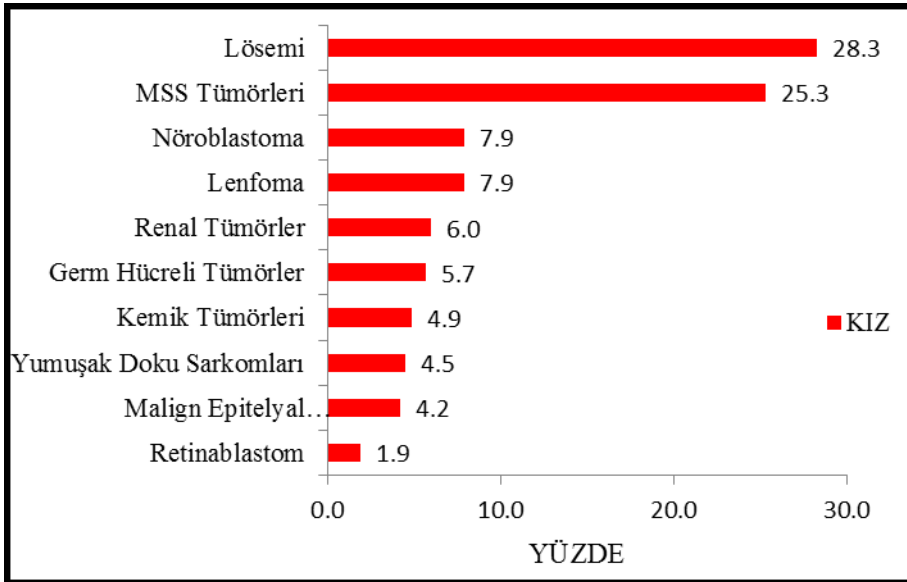
Şekil 8. Tüm Yaş Gruplarındaki Erkeklerde En Sık Görülen Bazı Kanserlerin Bu Grup İçindeki Yüzde Dağılımları (Türkiye Birleşik Veri Tabanı, 2011)

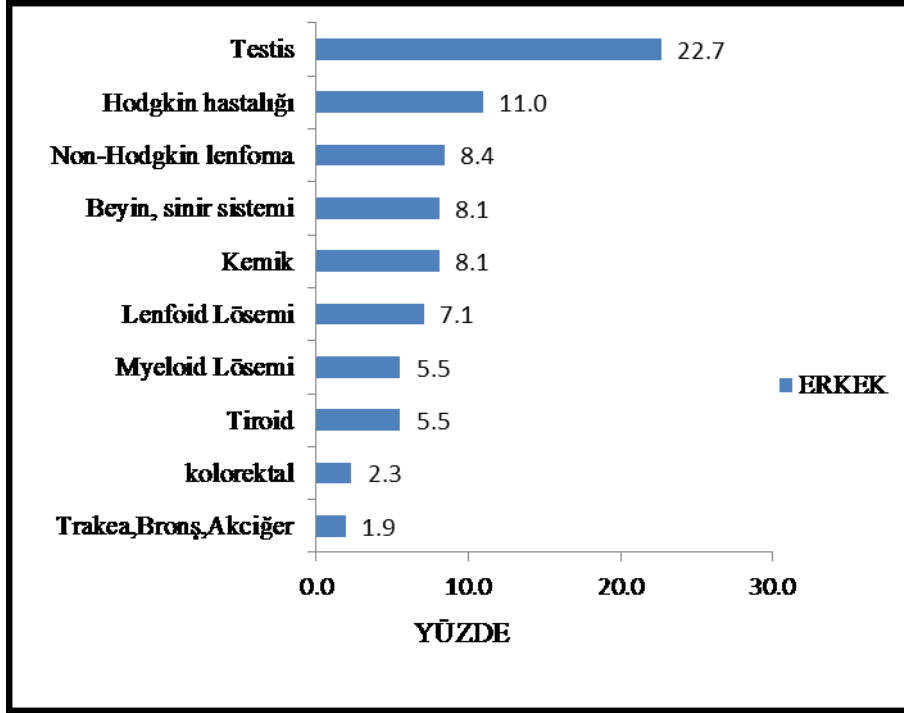
Şekil 9. Tüm Yaş Gruplarındaki Kadınlarda En Sık Görülen Bazı Kanserlerin Bu Grup İçindeki Yüzde Dağılımları (Türkiye Birleşik Veri Tabanı, 2011)

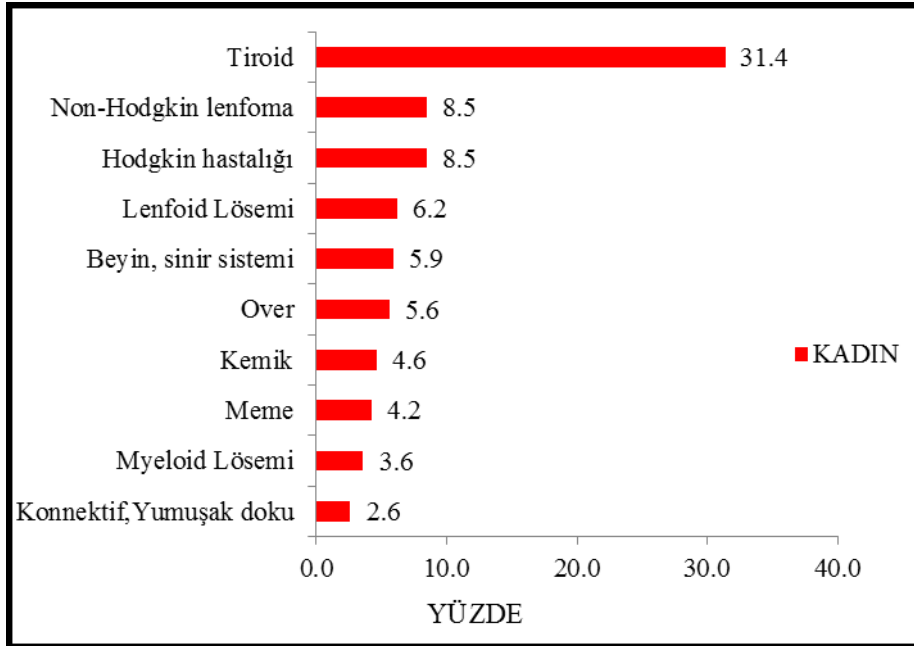
Şekil 10. 0-14 Yaş Gruplarındaki Erkek Çocuklarda En Sık Görülen Bazı Kanseri Bu Grup İçindeki Yüzde Dağılımları (Türkiye Birleşik Veri Tabanı, 2011)

Şekil 11. 0-14 Yaş Gruplarındaki Kız Çocuklarda En Sık Görülen Bazı Kanseri Bu Grup İçindeki Yüzde Dağılımları (Türkiye Birleşik Veri Tabanı, 2011)

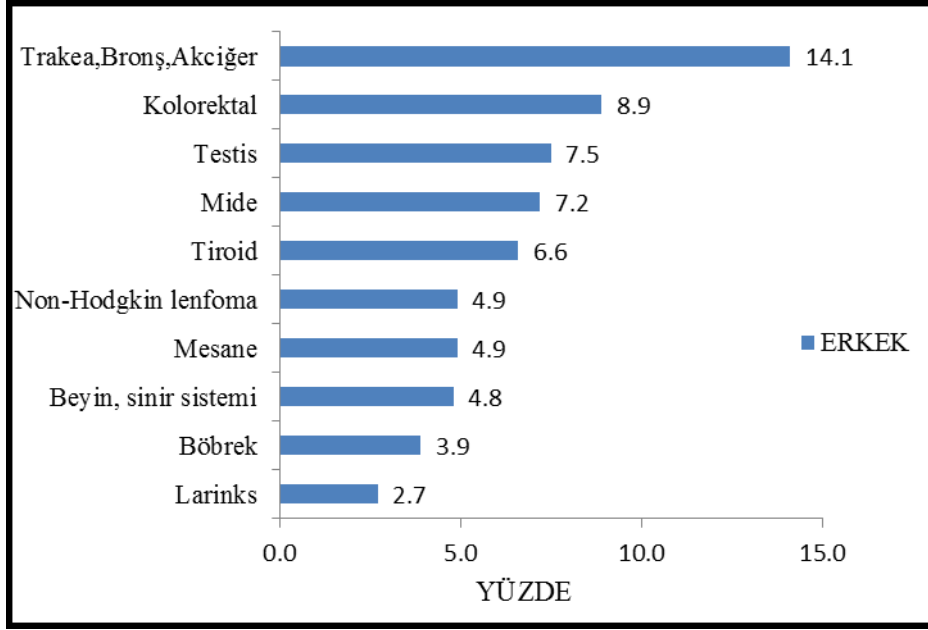

Şekil 12. 15-24 Yaş Gruplarındaki Erkeklerde En Sık Görülen Bazı Kanserlerin Bu Grup İçindeki Yüzde Dağılımları (Türkiye Birleşik Veri Tabanı, 2011)

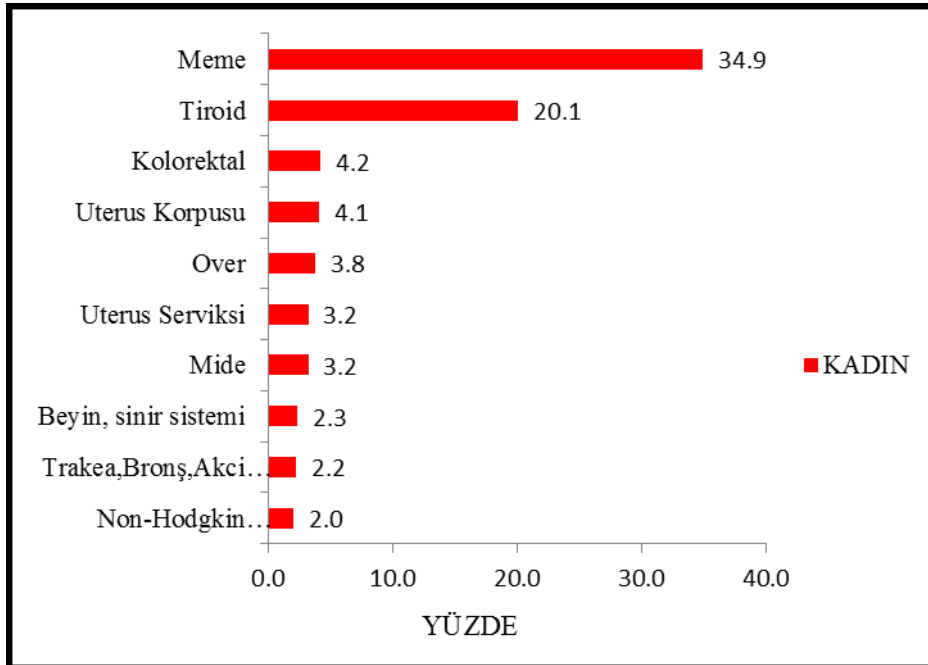

Şekil 13. 15-24 Yaş Gruplarındaki Kadınlarda En Sık Görülen Bazı Kanserlerin Bu Grup İçindeki Yüzde Dağılımları (Türkiye Birleşik Veri Tabanı, 2011)

25-49 Yaş Grupları

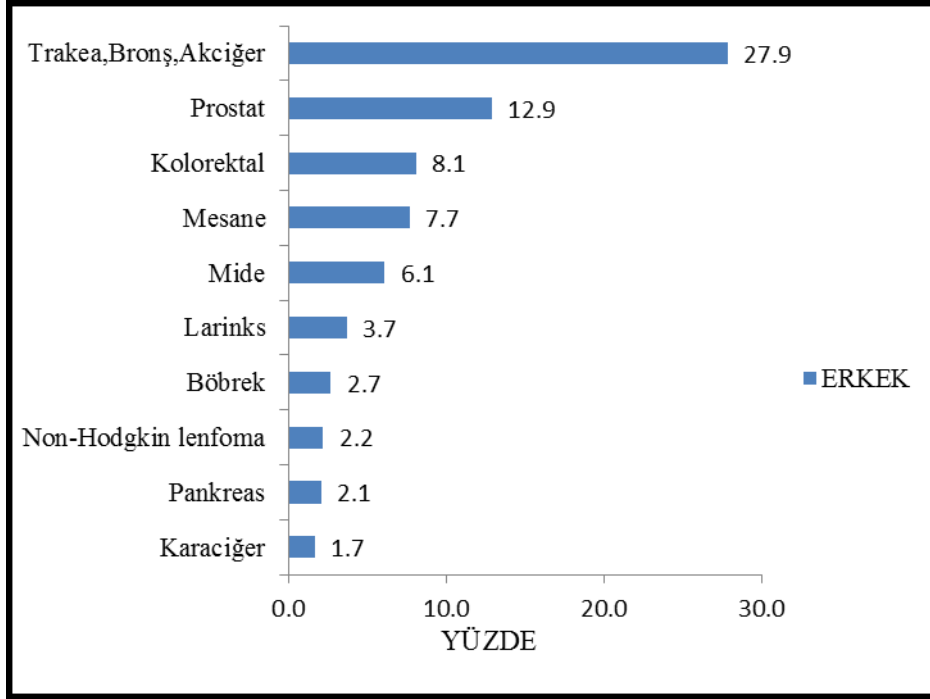
Şekil 14. 25-49 Yaş Gruplarındaki Erkeklerde En Sık Görülen Bazı Kanserlerin Bu Grup İçindeki Yüzde Dağılımları (Türkiye Birleşik Veri Tabanı, 2011)

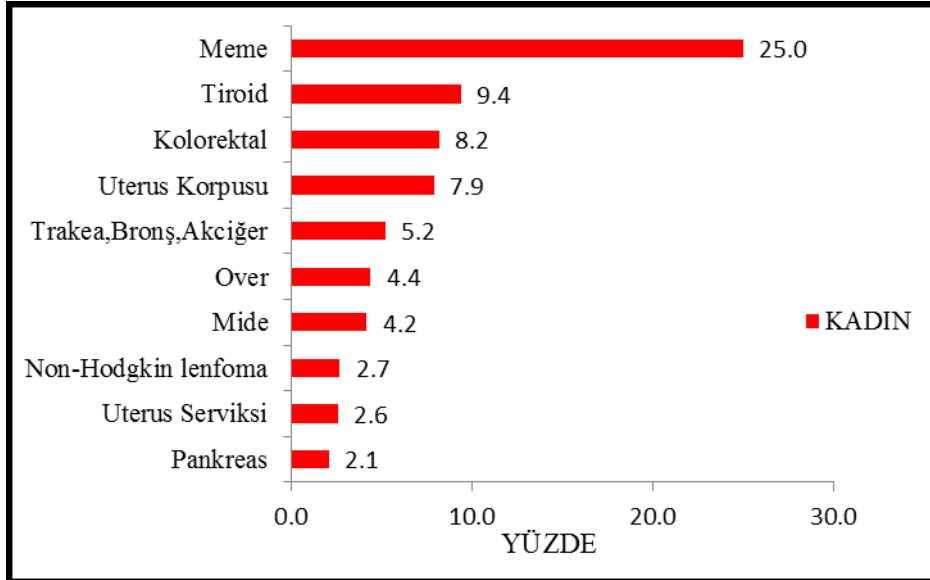
Şekil 15. 25-49 Yaş Gruplarındaki Kadınlarda En Sık Görülen Bazı Kanserlerin Bu Grup İçindeki Yüzde Dağılımları (Türkiye Birleşik Veri Tabanı, 2011)

50-69 Yaş Grupları

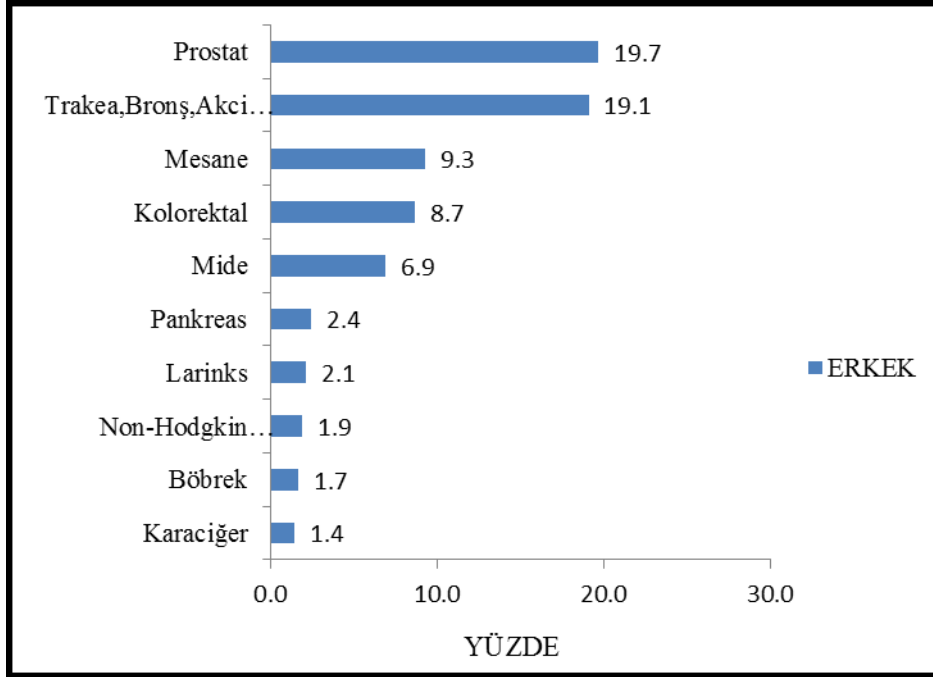

Şekil 16. 50-69 Yaş Gruplarındaki Erkeklerde En Sık Görülen Bazı Kanserlerin Bu Grup İçindeki Yüzde Dağılımları (Türkiye Birleşik Veri Tabanı, 2011)

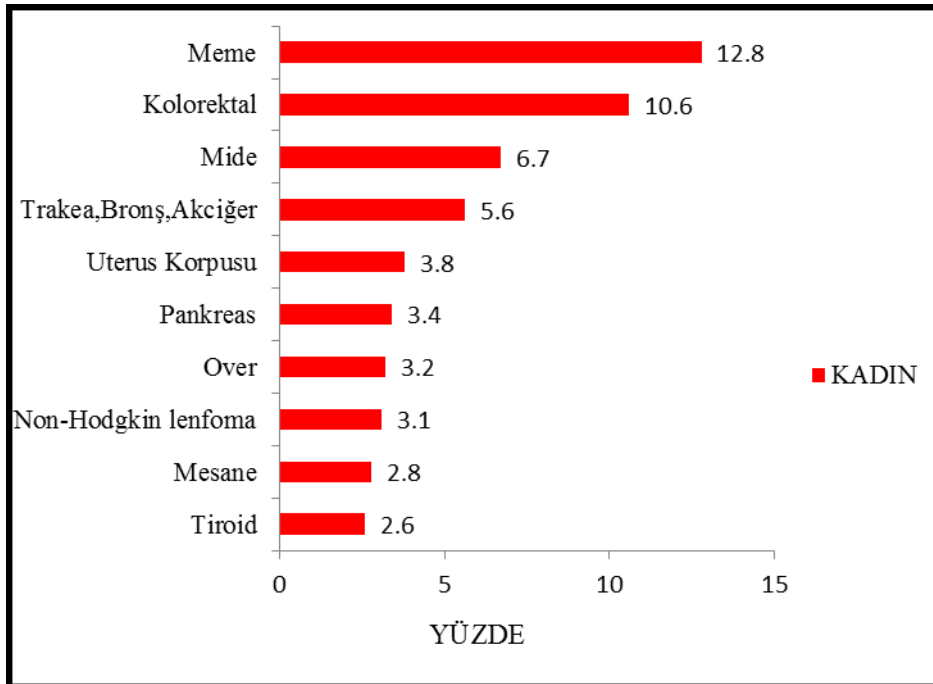

Şekil 17. 50-69 Yaş Gruplarındaki Kadınlarda En Sık Görülen Bazı Kanserlerin Bu Grup İçindeki Yüzde Dağılımları (Türkiye Birleşik Veri Tabanı, 2011)

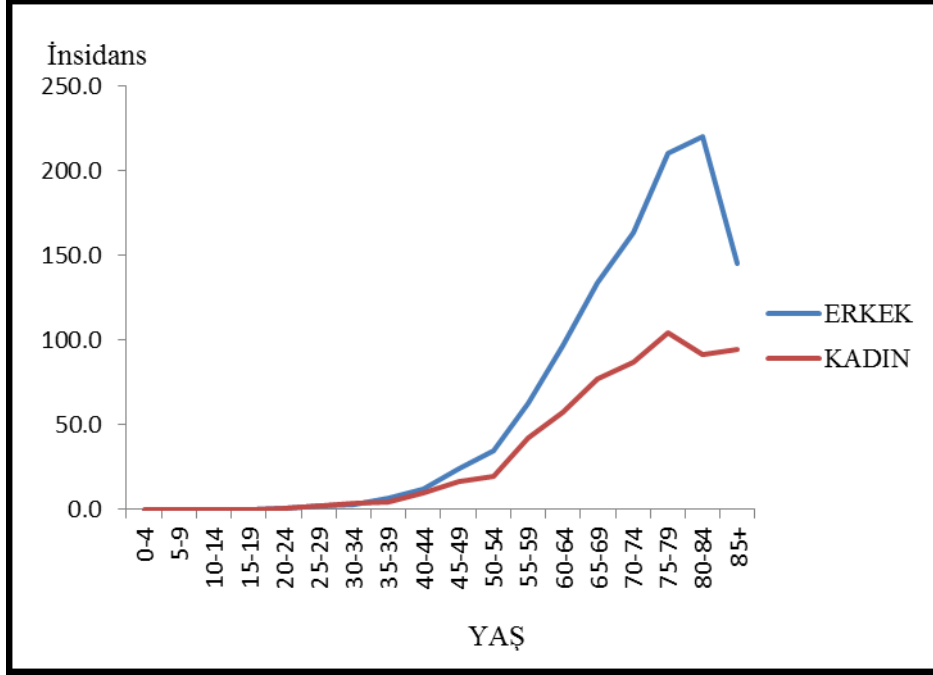
70 Yaş ve Üzeri Yaş Grupları

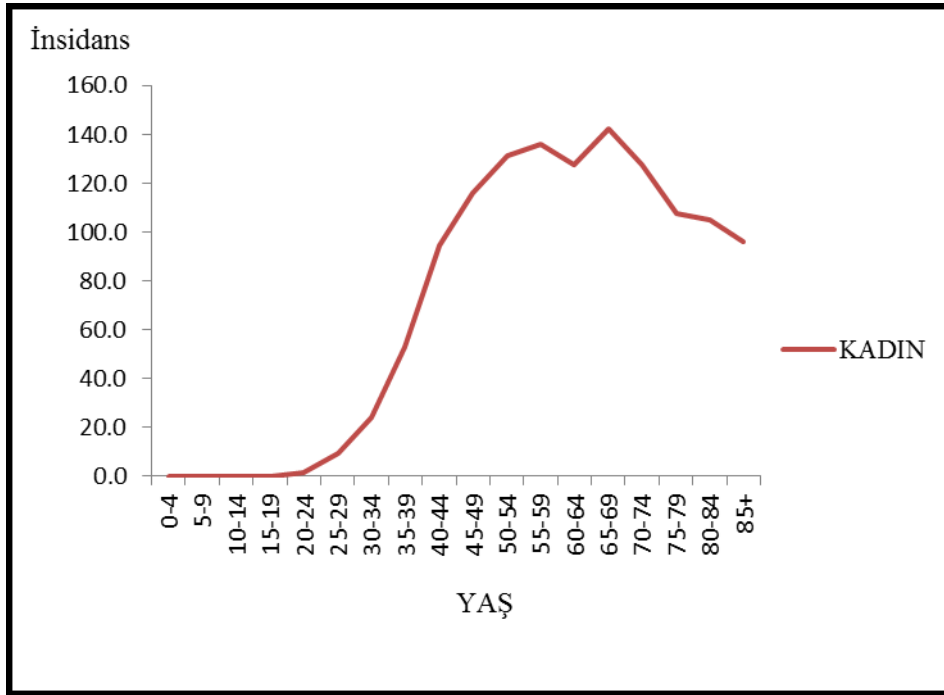
Şekil 18. 70 ve Üzeri Yaş Gruplarındaki Erkeklerde En Sık Görülen Bazı Kanserlerin Bu Grup İçindeki Yüzde Dağılımları (Türkiye Birleşik Veri Tabanı, 2011)

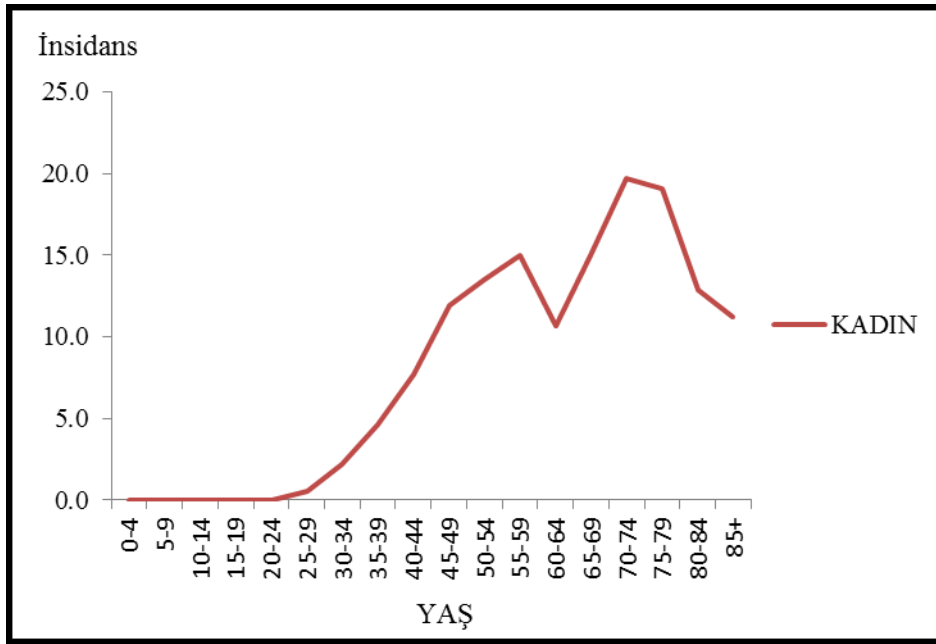
Şekil 19. 70 ve Üzeri Yaş Gruplarındaki Kadınlarda En Sık Görülen Bazı Kanserlerin Bu Grup İçindeki Yüzde Dağılımları (Türkiye Birleşik Veri Tabanı, 2011)

Şekil 20. Kolorektal Kanserin Erkeklerde ve Kadınlarda Yaşa Özel Hızları (Türkiye Birleşik Veri Tabanı, 2011)

Şekil 21. Meme Kanserinin Kadınlarda Yaşa Özel Hızları (Türkiye Birleşik Veri Tabanı, 2011)

Şekil 22. Serviks Kanserinin Yaşa Özel Hızları (Türkiye Birleşik Veri Tabanı, 2011)

Bazı Kanserlere Dair Histolojik Tip Dağılımları

Tablo 13. Kadın Meme Kanserlerinin Histolojik Tiplerinin Yüzde Dağılımı (Türkiye Birleşik Veri Tabanı, 2011)

Histolojik Tip (n=4624)	%
Duktal ve Lobüler	94,9
Infiltratif Duktal Karsinom	76,5
Lobuler Karsinom	6,4
Intraduktal Karsinom ve In Situ Lobuler	3,8
Infiltratif Duktal Mikst/Karışık Diğer Tür	3,7
Infiltratif Duktuler Karsinom	4,9
Medüller Karsinom	0,6
Infiltratif Lobuler Mikst/ Karışık Diğer Tür	0,6
Diğer*	3,5
Müsinöz	1,7
Adenokarsinom	1,4
Kompleks epitelyal	0,8
Yassı Hücreli	0,6
Fibroepitelyal	0,3
Deri ekleri	0,2
Kan damarı	0,1
Fibromatöz	0,02
Bazaloid	0,04
Toplam	100,0

*Intraduktal Papillom, Komedokarsinom, İnflamatuvar Karsinom, Paget Hastalığı, İntrakistik Karsinom Atipik Medüller Karsinom, Intraduktal Mikropapiller Karsinom, Memenin Sekretuvar Karsinom

Tablo 14. Akciğer Kanserinin Histolojik Tiplerinin Yüzde Dağılımı (Türkiye Birleşik Veri Tabanı, 2011)

Histolojik Tip (n=6727)	Yüzde
Küçük Hücreli Dışı	66,1
Yassı Hücreli	43,5
Adenokarsinom	35,2
Büyük Hücreli	2,6
NOS	18,7
Küçük Hücreli	13,8
Mezetelyoma	2,6
Diğer*	17,5
Toplam	100,0

*Mukoepidermoid; Kistik, Müsinöz, Seröz Neoplasmlar; Asiner Hücreli; Kompleks Epitelyal; Yumuşak Doku; Fibromatöz Neoplasmlar; Lipomatöz Neoplasmlar; Myomatöz Neoplasmlar; Karışık ve Stromal Neoplasmlar; Germ Hücreli; Kan Damarı Tümörleri; Nöroepitelyomatöz Neoplasmlar; Timik Epitelyal Neoplasmlar

Tablo 15. Kadın Tiroid Kanserlerinin Histolojik Tiplerinin Yüzde Dağılımı (Türkiye Birleşik Veri Tabanı, 2011)

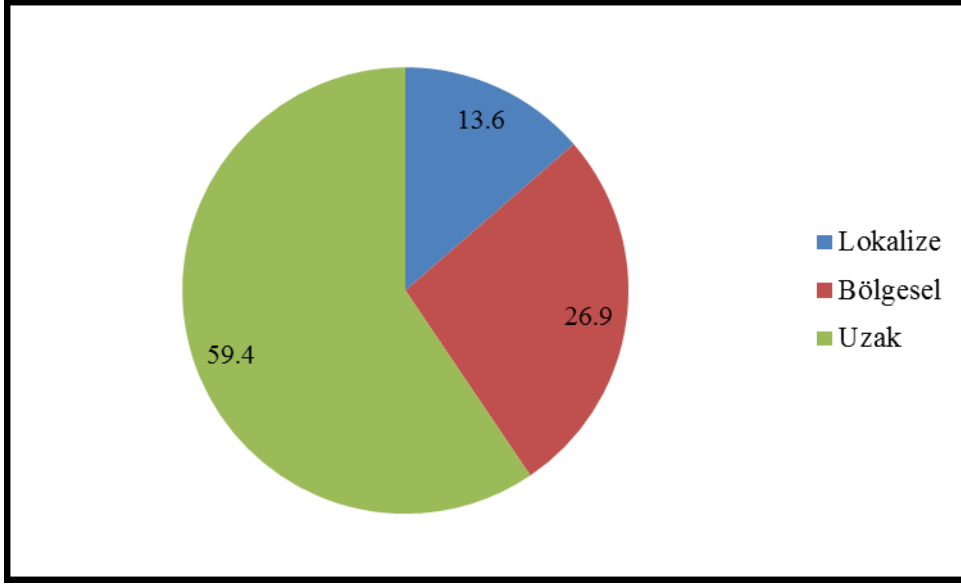
Histolojik Tip (n=2111)*	%
Papiller Adenokarsinom	88,3
Foliküler Adenokarsinom	4,1
Medüller Karsinom	1,4
Diğer*	6,2
Toplam	100,0

*Nonenkapsüler Sklerozan Karsinom; Adenokarsinom

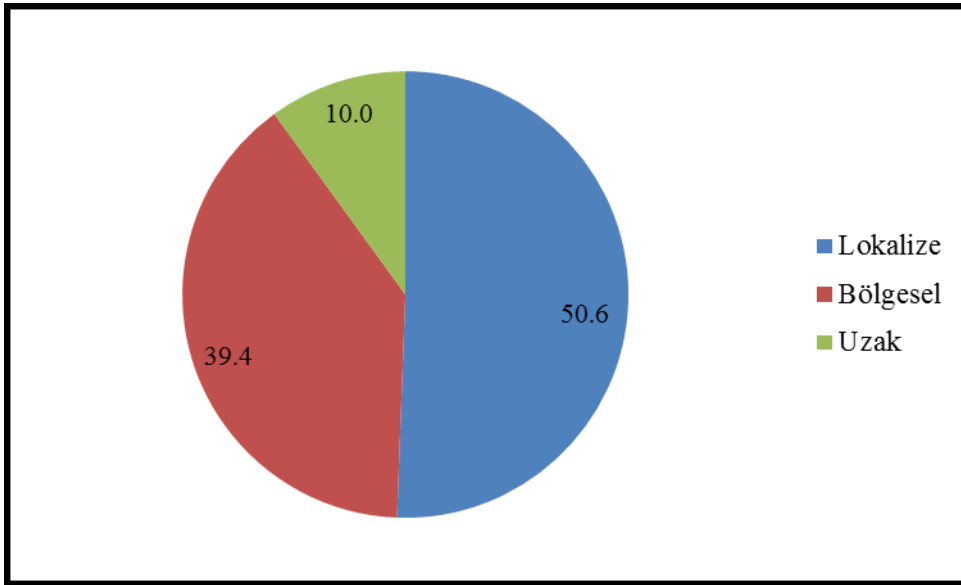
Tablo 16. Kolorektal Kanserlerin Histolojik Tiplerinin Yüzde Dağılımı (Türkiye Birleşik Veri Tabanı, 2011)

Histolojik Tip (n=3537)	%
Adenokarsinom	90,4
Karsinoid tümör	,7
Epitelyal karsinom	1,2
Taşlı Yüzük Hücreli	1,0
Diğer*	6,8
Toplam	100,0

* Mukoepidermoid, malign melanom, sarkom vb

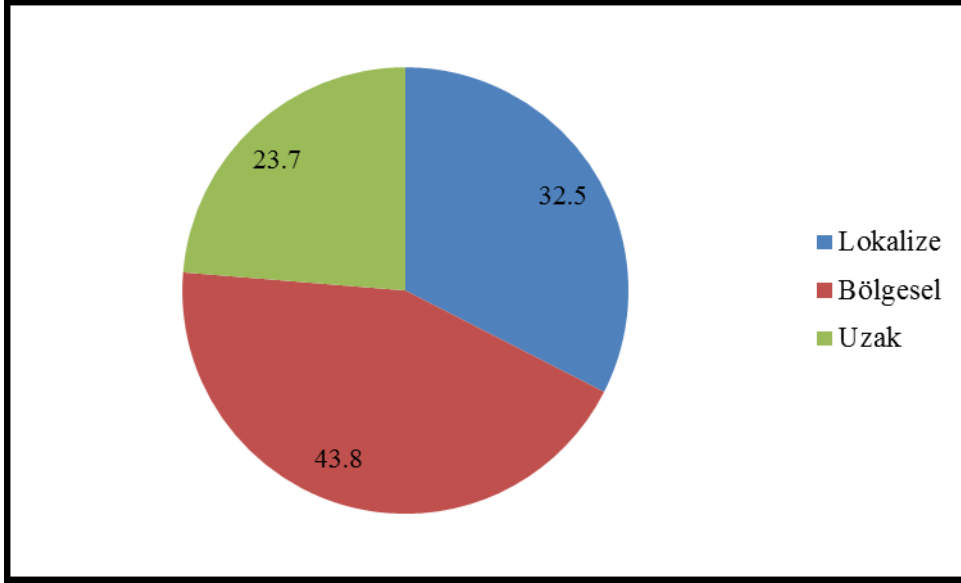
Şekil 23. Akciğer Kanseri Evrelerinin Yüzde Dağılımları (Türkiye Birleşik Veri Tabanı, 2011)

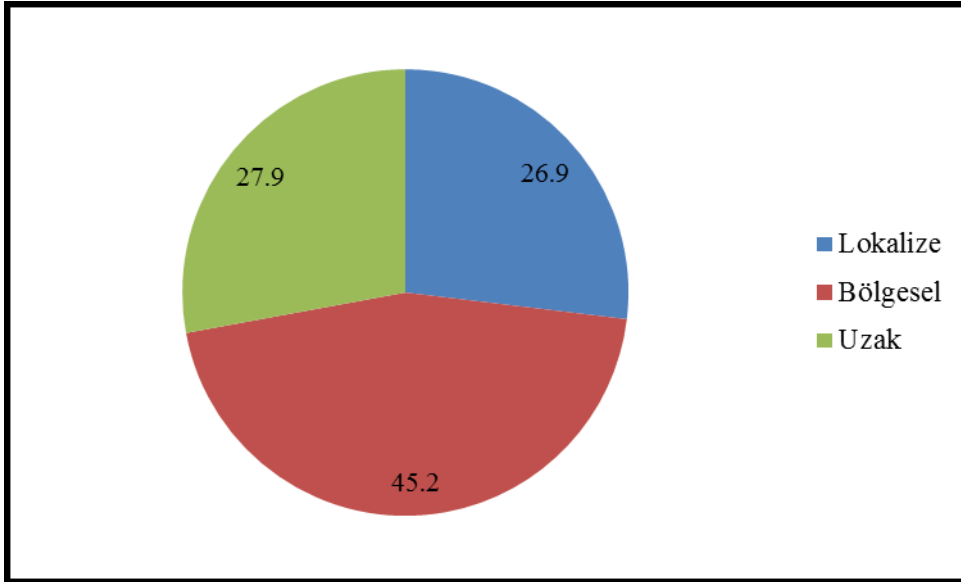
Şekil 24. Meme Kanseri Evrelerinin Yüzde Dağılımları (Türkiye Birleşik Veri Tabanı, 2011)

SEER 00, 01
SEER 02, 03, 04, 05
SEER 07

Lokalize
Bölgesel
Uzak organ tutulumu

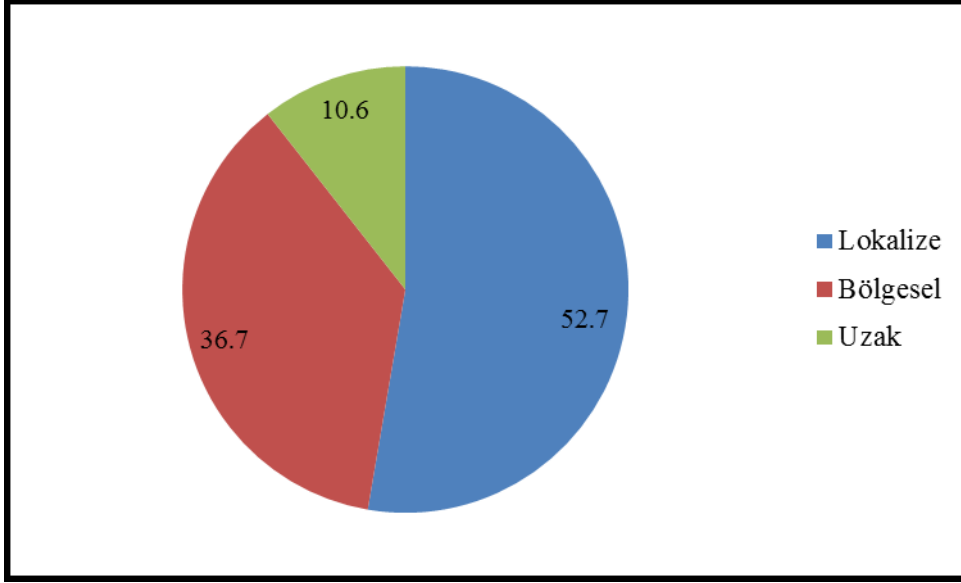
Şekil 25. Kolorektal Kanser Evrelerinin Yüzde Dağılımları (Türkiye Birleşik Veri Tabanı, 2011)

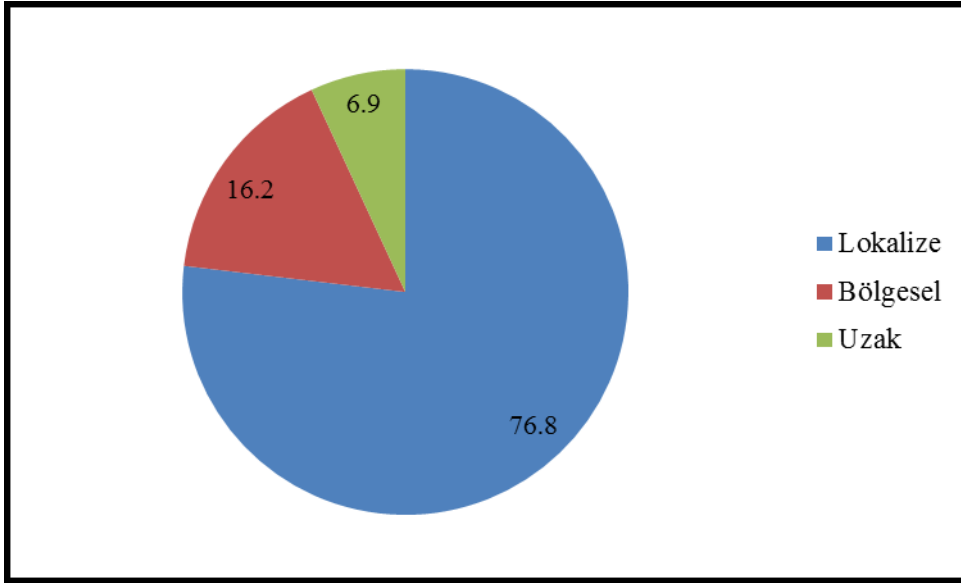
Şekil 26. Mide Kanser Evrelerinin Yüzde Dağılımları (Türkiye Birleşik Veri Tabanı, 2011)

SEER 00, 01
SEER 02, 03, 04, 05
SEER 07

Lokalize
Bölgesel
Uzak organ tutulumu

Şekil 27. Servikal Kanser Evrelerinin Yüzde Dağılımları (Türkiye Birleşik Veri Tabanı, 2011)

Şekil 28. Uterus Korusu Kanseri Evrelerinin Yüzde Dağılımları (Türkiye Birleşik Veri Tabanı, 2011)

SEER 00, 01
SEER 02, 03, 04, 05
SEER 07

Lokalize
Bölgesel
Uzak organ tutulumu

2007-2011 SERİSİ

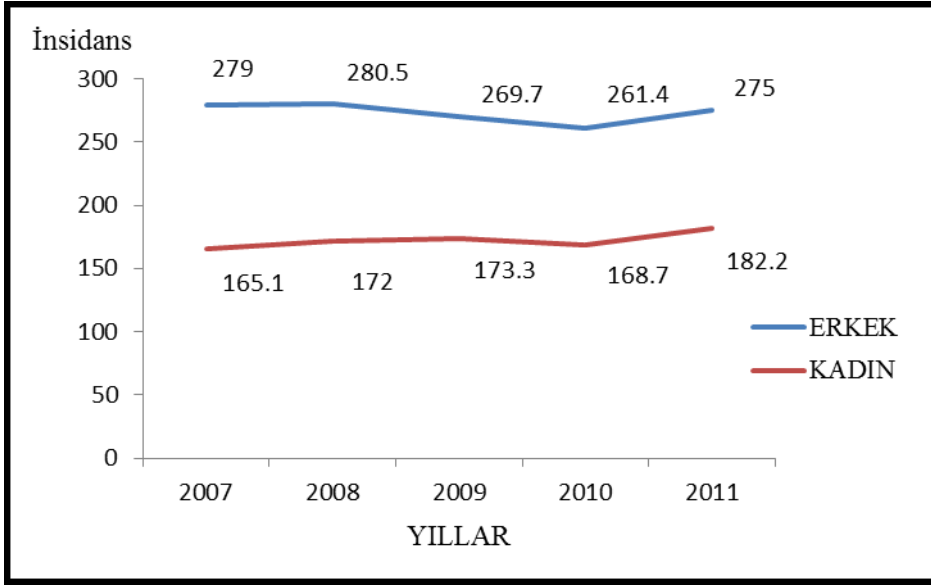
Tablo 17. 2007-2011 Yılları İçin Erkeklerde Yaşa Göre Standardize Edilmiş Hızlar (Türkiye Birleşik Veri Tabanı,2007- 2011) (Dünya Standart Nüfusu, 100.000 Kişide)

ICD-10	Topografi	2007	2008	2009	2010	2011
C00-96	Tüm Topografler	279.0	280.5	269.7	261.4	275.0
C00-14	Ağız, Farinks	5.7	6.3	6.4	5.6	5.9
C00	Dudak	1.4	1.4	1.7	1.7	1.5
C01-C02	Dil	0.6	0.8	0.8	0.6	0.9
C03-C06	Ağız	0.7	0.8	0.8	0.6	0.7
C07-C08	Tükrük Bezleri	0.5	0.7	0.5	0.7	0.6
C09	Tonsil	0.2	0.3	0.3	0.3	0.3
C10	Diğer Orofarinks	0.2	0.1	0.1	0.1	0.1
C11	Nasofarinks	1.7	1.6	1.7	1.3	1.4
C12-C13	Hipofarinks	0.4	0.5	0.4	0.3	0.4
C14	Farinks, tanımlanmamış	0.0	0.1	0.1	0.0	0.0
C15-26	Sindirim Organları	52.6	54.7	52.1	51.8	54.7
C15	Özofagus	3.1	2.6	2.6	2.3	2.5
C16	Mide	17.3	18.0	16.2	16.1	17.1
C17	İnce Barsak	0.6	0.6	0.6	0.6	0.7
C18	Kolon	11.8	12.0	12.6	12.0	13.4
C19-C20	Rektum	7.3	8.8	8.4	8.7	9.0
C21	Anüs	0.1	0.3	0.2	0.2	0.3
C22	Karaciğer	4.1	4.5	4.0	4.4	4.2
C23-C24	Safra kesesi vb.	1.8	1.6	1.8	1.6	1.7
C25	Pankreas	6.3	6.1	5.4	5.7	5.6
C26	Diğer Sindirim Organları	0.2	0.2	0.3	0.2	0.2
C30-34,C37-C38	Solum Organları	83.1	79.7	75.3	69.8	71.8
C30-C31	Burun, sinüsler vb.	0.4	0.7	0.5	0.4	0.5
C32	Larinks	9.3	9.1	8.1	7.7	8.1
C33-C34	Trakea, Bronş, Akciğer	73.0	69.2	66.0	61.0	62.3
C37-C38	Diğer Torasik organlar	0.4	0.7	0.7	0.7	0.9
C40-C41	Kemik	1.1	1.2	1.2	1.0	1.1
C43	Deri Melanomu	2.0	1.9	2.1	1.8	1.7
C44	Diğer Deri	27.1	25.1	24.0	27.0	27.8
C45	Mezoteliyoma	1.0	1.9	1.2	0.9	1.0
C46	Kaposi sarkomu	0.6	0.8	0.6	0.6	0.8
C47;C49	Konnektif,Yumuşak doku	2.3	1.9	2.4	2.0	1.9
C50	Meme	0.8	0.8	0.8	0.6	0.8
C60-63	Erkek Genital Organları	35.8	41.2	39.2	37.2	40.9
C60	Penis	0.1	0.1	0.0	0.0	0.0
C61	Prostat	32.3	37.6	36.1	33.8	37.1
C62	Testis	3.3	3.4	3.1	3.4	3.7
C63	Diğer erkek genital	0.1	0.1	0.0	0.0	0.1
C64-68	Üriner Organlar	28.6	28.1	28.3	26.6	28.6
C64	Böbrek	5.2	5.8	6.3	5.5	6.9
C65	Renal Pelvis	0.4	0.3	0.3	0.2	0.4
C66	Üreter	0.2	0.2	0.2	0.1	0.2
C67	Mesane	22.5	21.7	21.4	20.7	20.9
C68	Diğer Üriner organlar	0.3	0.1	0.1	0.1	0.2
C69	Göz	0.3	0.6	0.4	0.5	0.6
C70-C72	Beyin, sinir sistemi	5.8	6.1	5.4	5.7	5.7
C73	Tiroid	3.3	3.9	4.5	4.7	5.1
C74-75	Diğer Endokrin Bezleri	0.6	0.6	0.5	0.5	0.7
C74	Adrenal bez	0.4	0.4	0.4	0.4	0.6
C75	Diğer Endokrin	0.2	0.2	0.1	0.1	0.1
C81-85,88,90-96	Lenfoid ve Hematopoetik Dokular	20.6	19.1	19.0	19.3	19.4
C81	Hodgkin hastalığı	2.2	2.1	2.0	2.2	2.2
C82-C85;C96	Non-Hodgkin lenfoma	7.6	6.9	7.2	7.0	7.2
C88	İmmunoproliferatif has.	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0
C90	Multiple Myelom	3.2	2.8	2.7	2.9	2.7
C91	Lenfoid Lösemi	3.9	3.9	3.6	3.9	4.1
C92-C94	Myeloid Lösemi	3.2	2.8	3.1	2.9	2.8
C95	Lösemi, tanımlanmamış	0.5	0.5	0.4	0.4	0.4
C39,C48,C76,C77,C80	Diğer&Tanımlanmamış	7.6	6.5	6.3	5.5	6.8

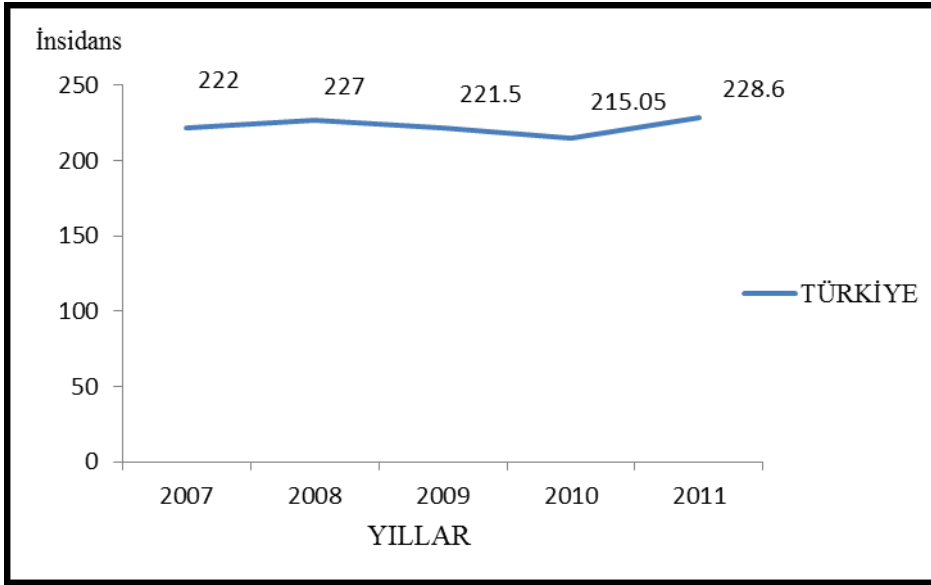
Tablo 18. 2007-2011 Yılları İçin Kadınlarda Yaşa Göre Standardize Edilmiş Hızlar (Türkiye Birleşik Veri Tabanı, 2007-2011) (Dünya Standart Nüfusu, 100.000 Kişide)

	Topografi	2007	2008	2009	2010	2011
C00-96	Tüm Topografler	165.1	172.0	173.3	168.7	182.2
C00-14	Ağız, Farinks	2.3	2.4	2.8	2.4	2.0
C00	Dudak	0.3	0.3	0.3	0.4	0.2
C01-C02	Dil	0.6	0.7	0.5	0.5	0.3
C03-C06	Ağız	0.4	0.4	0.5	0.3	0.5
C07-C08	Tükürük Bezleri	0.3	0.3	0.4	0.5	0.4
C09	Tonsil	0.0	0.0	0.1	0.1	0.0
C10	Diğer Orofarinks	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
C11	Nasofarinks	0.6	0.5	0.8	0.5	0.4
C12-C13	Hipofarinks	0.1	0.2	0.2	0.1	0.2
C14	Farinks, tanımlanmamış	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
C15-26	Sindirim Organları	29.7	30.0	30.1	28.6	30.1
C15	Özofagus	1.8	1.6	1.3	1.3	1.5
C16	Mide	8.4	7.7	8.1	7.2	7.9
C17	İnce Barsak	0.3	0.3	0.5	0.3	0.4
C18	Kolon	7.9	8.2	8.1	8.2	8.4
C19-C20	Rektum	4.4	5.0	5.3	4.9	4.9
C21	Anüs	0.2	0.2	0.2	0.2	0.1
C22	Karaciğer	1.6	1.7	1.7	1.8	1.5
C23-C24	Safrakesesi vb.	1.7	1.8	1.7	1.4	1.6
C25	Pankreas	3.2	3.3	3.0	3.1	3.5
C26	Diğer Sindirim Organları	0.2	0.2	0.2	0.2	0.3
C30-34,C37-C38	Solunum Organları	8.6	9.3	9.0	8.9	9.1
C30-C31	Burun, sinüsler vb.	0.1	0.3	0.2	0.2	0.2
C32	Larinks	0.5	0.5	0.4	0.4	0.5
C33-C34	Trakea,Bronş,Akciğer	7.8	8.2	8.1	8.0	7.8
C37-C38	Diğer Torasik organlar	0.2	0.3	0.3	0.3	0.6
C40-C41	Kemik	0.9	0.9	0.8	0.8	0.7
C43	Deri Melanomu	1.7	1.3	1.6	1.3	1.6
C44	Diğer Deri	18.5	17.9	15.8	17.7	17.6
C45	Mezoteliyoma	0.6	0.7	0.7	0.6	0.8
C46	Kaposi sarkomu	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3
C47;C49	Konnektif,Yumuşak doku	1.6	1.9	1.5	1.6	1.5
C50	Meme	35.9	40.7	40.6	38.6	44.2
C51-58	Kadın Genital Organları	21.0	20.9	21.9	21.6	23.7
C51	Vulva	0.5	0.4	0.5	0.4	0.5
C52	Vajina	0.1	0.1	0.1	0.2	0.2
C53	Uterus Serviksi	4.3	4.1	4.5	4.0	4.5
C54	Uterus Korpusu	8.7	8.6	9.3	9.6	10.5
C55	Uterus unspec.	0.6	0.5	0.3	0.5	0.4
C56	Over	6.5	6.9	6.9	6.6	7.3
C57	Diğer Kadın Genital	0.2	0.3	0.3	0.3	0.3
C58	Plasenta	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0
C64-68	Üriner Organlar	6.1	6.2	6.5	6.2	6.5
C64	Böbrek	3.2	3.0	3.5	3.0	3.5
C65	Renal Pelvis	0.1	0.1	0.0	0.1	0.1
C66	Üreter	0.0	0.0	0.1	0.0	0.1
C67	Mesane	2.8	3.0	2.9	3.0	2.8
C68	Diğer Üriner organlar	0.0	0.1	0.0	0.1	0.0
C69	Göz	0.3	0.5	0.4	0.5	0.4
C70-C72	Beyin, sinir sistemi	4.6	4.4	5.0	4.4	4.5
C73	Tiroid	14.4	16.2	18.6	18.1	20.4
C74-75	Diğer Endokrin Bezleri	0.6	0.6	0.4	0.5	0.5
C74	Adrenal bez	0.5	0.4	0.3	0.3	0.4
C75	Diğer Endokrin	0.1	0.2	0.1	0.2	0.1
C81-85,88,90-96	Lenfoid ve Hematopoetik Dokular	13.7	13.5	13.5	13.1	14.0
C81	Hodgkin hastalığı	1.4	1.3	1.1	1.2	1.6
C82-C85;C96	Non-Hodgkin lenfoma	5.2	5.0	5.3	5.3	5.0
C88	İmmunoproliferatif has.	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0
C90	Multiple Myelom	2.0	2.0	1.9	1.8	2.3
C91	Lenfoid Lösemi	2.2	2.7	2.7	2.3	2.6
C92-C94	Myeloid Lösemi	2.5	2.4	2.2	2.2	2.3
C95	Lösemi, tanımlanmamış	0.3	0.1	0.3	0.3	0.2
C39,C48,C76,C77,C80	Diğer&Tanımlanmamış	4.3	3.9	3.6	3.4	4.4

2007-2011 Yılları Yaşa Standardize Kanser Hızları

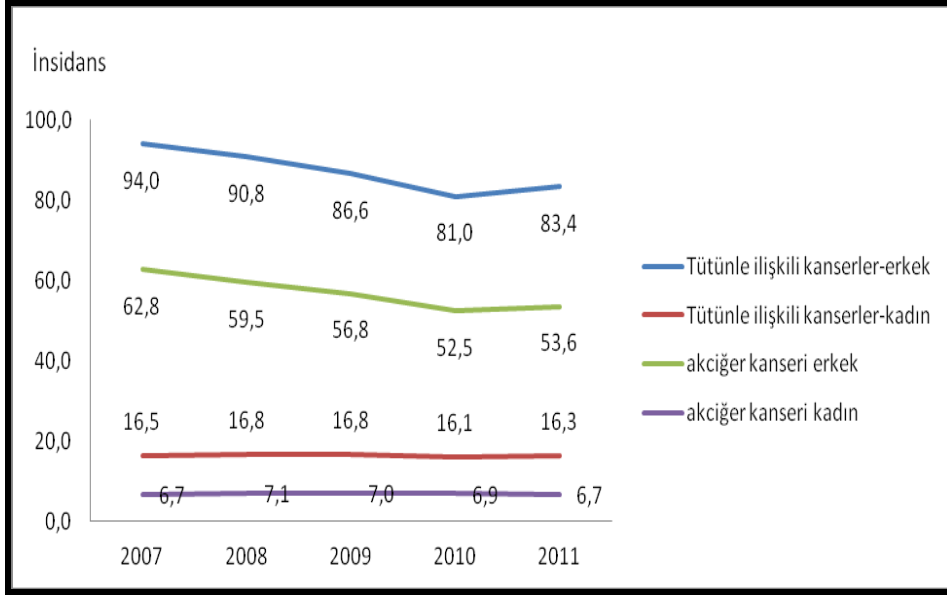

Şekil 29. Tüm Kanserler Yaşa Standardize İnsidans Hızlarının Cinsiyete Göre 2007-2011 Yılları Arasındaki Dağılımı (Türkiye Birleşik Veri Tabanı, 2007-2011) (Dünya Standart Nüfusu,100.000 Kişide)

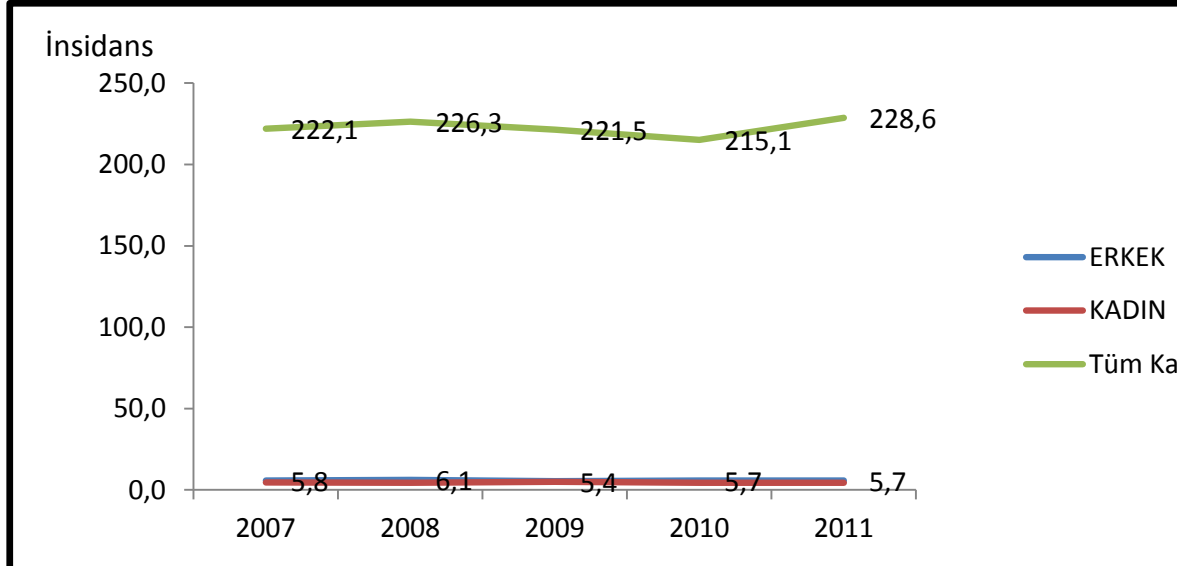
Şekil 30. Tüm Kanserler Her İki Cinsiyet Yaşa Standardize İnsidans Hızlarının 2007-2011 Yılları Arasındaki Dağılımı (Türkiye Birleşik Veri Tabanı, 2007-2011) (Dünya Standart Nüfusu,100.000 Kişide)

Tütünle İlişkili Kanserler* & Akciğer Kanseri

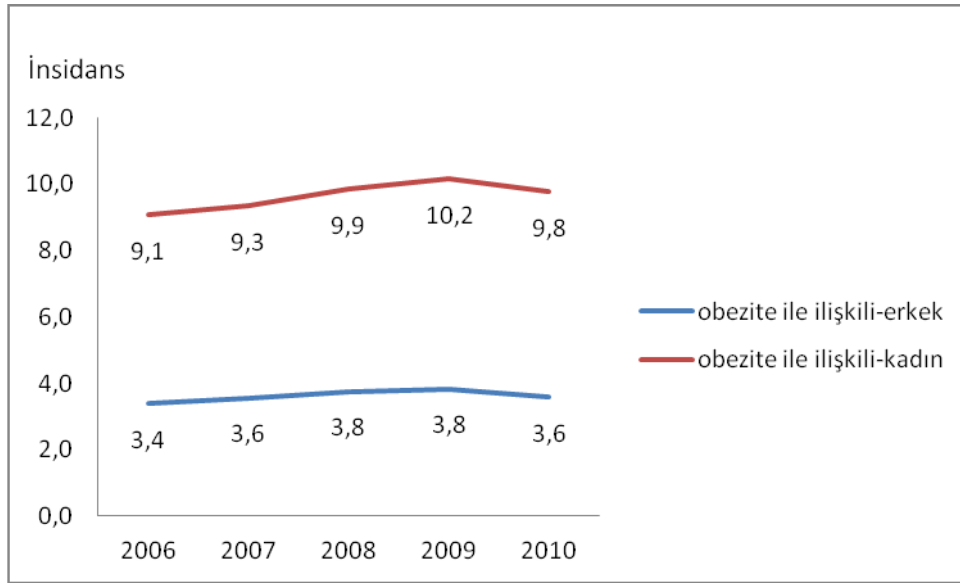
Şekil 31. Tütünle İlişkili Kanserlerin Yaşa Standardize İnsidans Hızlarının Cinsiyete Göre 2007-2011 Yılları Arasındaki Dağılımı (Türkiye Birleşik Veri Tabanı, 2007-2011) (Dünya Standart Nüfusu,100.000 Kişide) (11)

Beyin Kanserleri

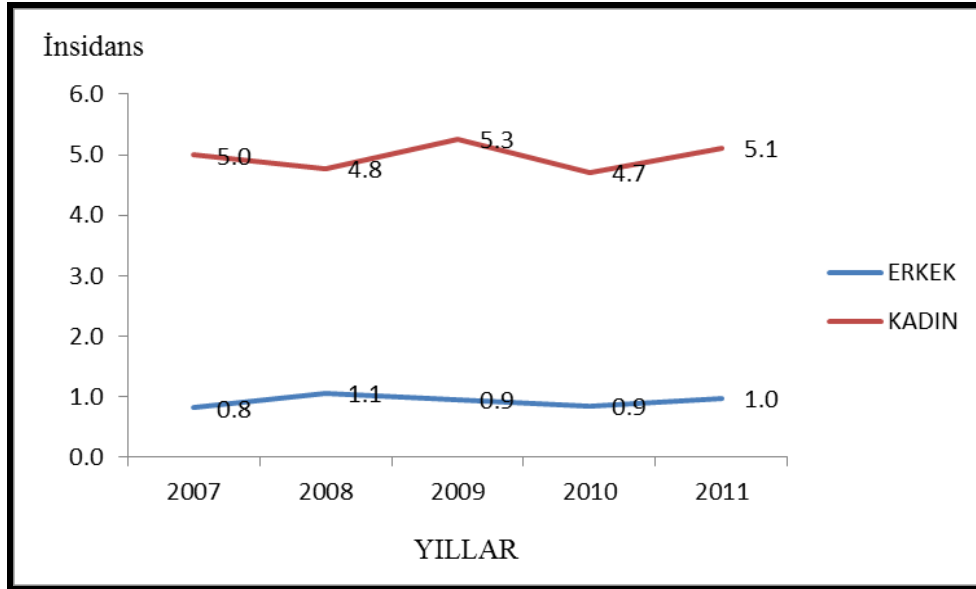
Şekil 32. Beyin Kanserlerinin Yaşa Standardize İnsidans Hızlarının Cinsiyete Göre 2007-2011 Yılları Arasındaki Dağılımı (Türkiye Birleşik Veri Tabanı, 2007-2011) (Dünya Standart Nüfusu,100.000 Kişide)

*Obezite İle İlişkili Kanserler**

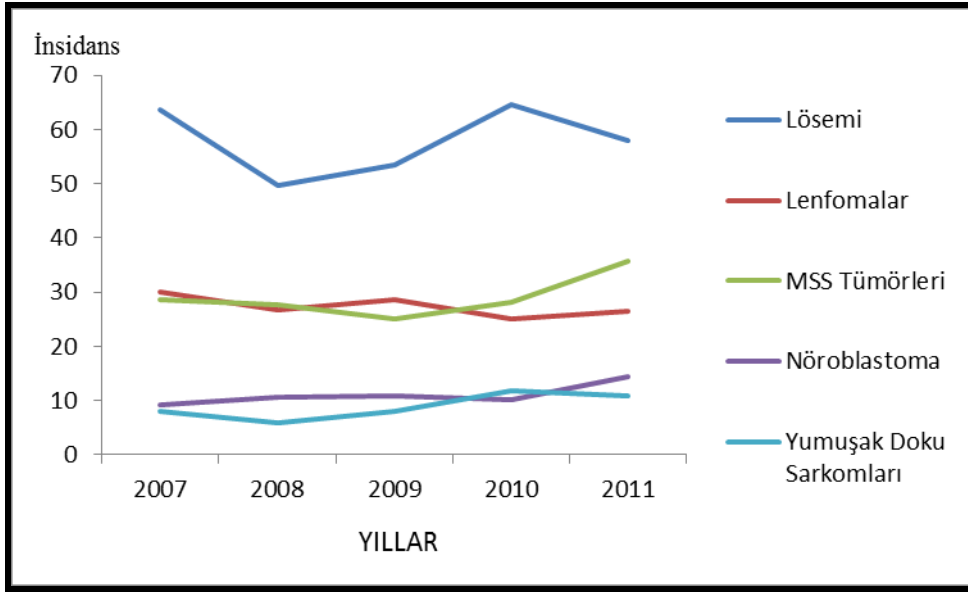
Şekil 33. Obezite ile İlişkili Kanserlerin Yaşa Standardize İnsidans Hızlarının Cinsiyete Göre 2007-2011 Yılları Arasındaki Dağılımı (Türkiye Birleşik Veri Tabanı, 2006-2010) (Dünya Standart Nüfusu,100.000 Kişide) (12)

HPV İle İlişkili Kanserler

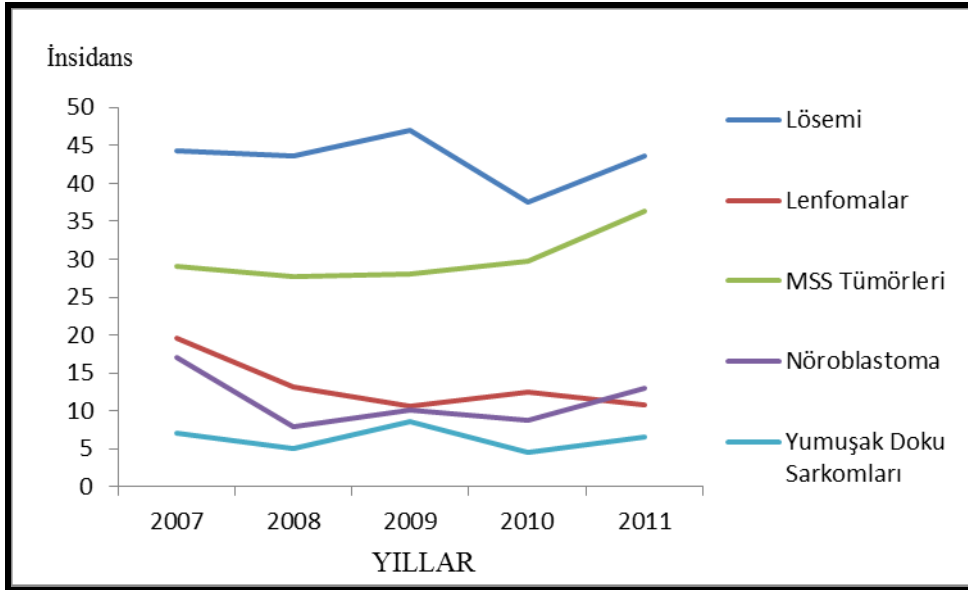

Şekil 34. HPV ile İlişkili Kanserlerin Yaşa Standardize İnsidans Hızlarının Cinsiyete Göre 2006-2010 Yılları Arasındaki Dağılımı (Türkiye Birleşik Veri Tabanı, 2006-2010) (Dünya Standart Nüfusu,100.000 Kişide) (13)

Çocukluk Çağı Kanserleri

Şekil 35. 0-14 Yaş Erkek Çocuklarında Bazı Çocukluk Çağı Kanserlerinin 2006-2010 Yılları Arasındaki Yaşa Standardize Hızları (Türkiye Birleşik Veri Tabanı, 2006-2010) (1.000.000 Kişide)

Şekil 36. 0-14 Yaş Kız Çocuklarında Bazı Çocukluk Çağı Kanserlerinin 2006-2010 Yılları Arasındaki Yaşa Standardize Hızları (Türkiye Birleşik Veri Tabanı, 2006-2010) (1.000.000 Kişide)

Tablo 19. Smith (1987) yaklaşımına göre güven aralıkları (14)

ERKEK	2010	2011	%95 Güven Aralığı	
	YSH (std. hata)	YSH (std. hata)	Alt Sınır	Üst Sınır
Mide	16,07 (0,43)	17,09 (0,43)	0,88	1,01
Kolorektal	20,71 (0,49)	22,35 (0,50)	0,87	0,99
Karaciğer	4,4 (0,23)	4,17 (0,22)	0,91	1,22
Pankreas	5,71 (0,26)	5,62 (0,25)	0,90	1,15
Trakea,Bronş,Akciğer	60,92 (0,84)	62,22 (0,84)	0,94	1,02
Prostat	33,75 (0,64)	37,06 (0,66)	0,87	0,96
Böbrek	5,51 (0,25)	6,93 (0,28)	0,71	0,90
Mesane	20,72 (0,49)	20,88 (0,49)	0,93	1,06
Beyin, sinir sistemi	5,68 (0,26)	5,74 (0,26)	0,87	1,12
Non-Hodgkin lenfoma	7,04 (0,29)	7,24 (0,28)	0,87	1,09

KADIN	2010	2011	%95 Güven Aralığı	
	YSH (std. hata)	YSH (std. hata)	Alt Sınır	Üst Sınır
Meme	38,55 (0,62)	44,20 (0,66)	0,84	0,91
Tiroid	18,09 (0,43)	20,41 (0,45)	0,83	0,94
Kolorektal	13,06 (0,36)	13,27 (0,36)	0,91	1,06
Uterus Korpusu	9,52 (0,32)	10,46 (0,32)	0,83	0,99
Mide	7,23 (0,27)	7,87 (0,28)	0,83	1,02
Trakea,Bronş,Akciğer	7,99 (0,28)	7,77 (0,28)	0,93	1,13
Over	6,63 (0,26)	7,31 (0,27)	0,82	1,01
Non-Hodgkin lenfoma	5,31 (0,24)	5,03 (0,23)	0,93	1,20
Uterus Serviksi	4,02 (0,20)	4,48 (0,21)	0,78	1,03
Beyin, Sinir sistemi	4,42 (0,22)	4,45 (0,22)	0,87	1,14

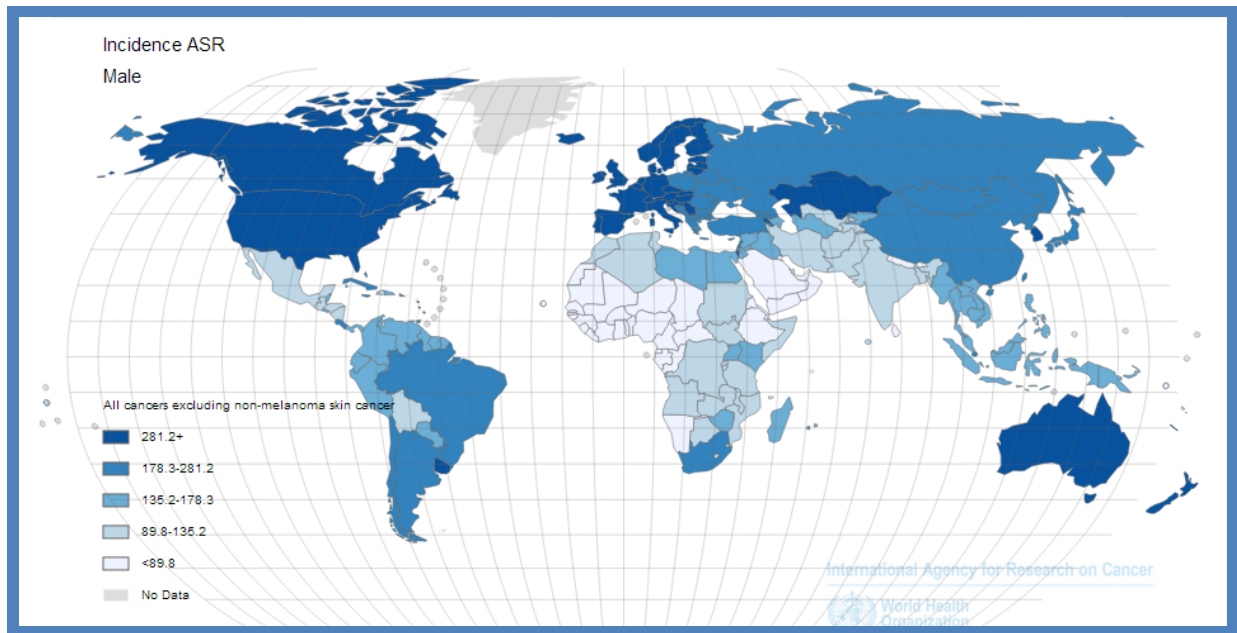
Güven aralığının alt ve üst sınırı 1(bir) değerini içeriyorsa bu kanser türü için iki yıl arasında anlamlı bir değişim olmadığı söylenir (14). Erkeklerde ilk onda yer alan kolorektal, prostat, böbrek kanser türlerinde; kadınlarda ise ilk onda yer alan meme, tiroid, uterus korpusu türlerinde 2010 yılına göre istatistiksel olarak anlamlı bir artış söz konusudur. Tablo da yer alan diğer kanser türleri için anlamlı bir değişim saptanmamıştır.

DÜNYA KANSER İSTATİSTİKLERİNDE TÜRKİYE’NİN DURUMU

Tablo 20. Uluslararası Kanser Ajansı (IARC) Tarafından Yayınlanan Globocan 2012 Verilerine Göre Türkiye’nin Durumu (Deri Dışında Kalan Kanserlerin Yaşa Göre Standardize Edilmiş Hızları) (15)

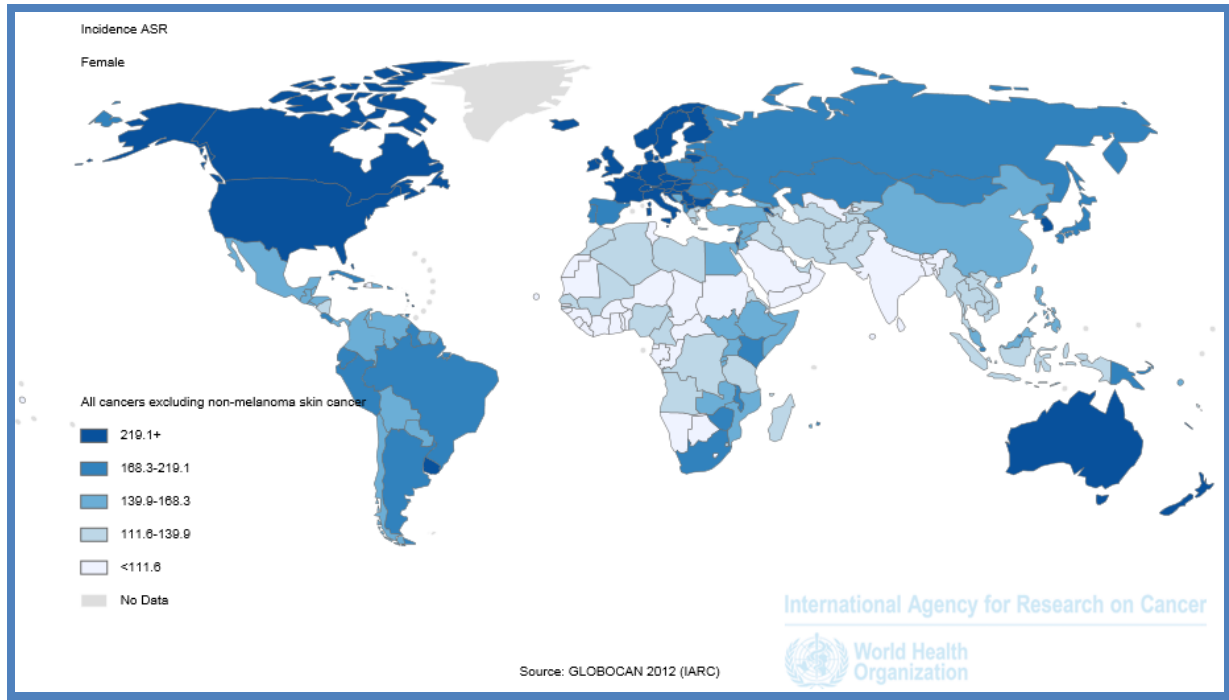
	Erkek*	Kadın*
Dünya	205,4	165,3
IARC’a üye 24 ülke	236,4	192,5
AB (28 ülke)	314,9	243,2
ABD	347,0	297,4
Türkiye**	247,3	164,6

*Yaşa göre standardize edilmiş hız 100.000 kişide ** Türkiye Birleşik Veri Tabanı, 2011

Şekil 37. Dünya’da Erkeklerde Yaşa Standardize Kanser Hızının Dağılımı (15)

Şekil 38. Dünya’da Kadınlarda Yaşa Standardize Kanser Hızının Dağılımı (15)

Tablo 21. Uluslararası Kanser Ajansı (IARC) Tarafından Yayınlanan Globocan 2012 Verilerine Göre Erkeklerde En Sık Görülen İlk Beş Kanser Türünün Dağılımı (15)

	Türkiye*	Dünya	IARC’a üye 24	AB (28 ülke)	ABD
1	Akciğer	Akciğer	Prostat	Prostat	Prostat
2	Prostat	Prostat	Akciğer	Akciğer	Akciğer
3	Kolorektal	Kolorektal	Kolorektal	Kolorektal	Kolorektal
4	Mesane	Mide	Mide	Mesane	Mesane
5	Mide	Karaciğer	Mesane	Böbrek	Böbrek

* Türkiye Birleşik Veri Tabanı, 2011

Tablo 22. Uluslararası Kanser Ajansı (IARC) Tarafından Yayınlanan Globocan 2012 Verilerine Göre Kadınlarda En Sık Görülen İlk Beş Kanserlerin Dağılımı (15)

	Türkiye*	Dünya	IARC’a üye 24	AB (28 ülke)	ABD
1	Meme	Meme	Meme	Meme	Meme
2	Tiroid	Kolorektal	Kolorektal	Kolorektal	Akciğer
3	Kolorektal	Uterus serviksi	Akciğer	Akciğer	Kolorektal
4	Uterus korpusu	Akciğer	Uterus serviksi	Uterus korpusu	Tiroid
5	Mide	Uterus korpusu	Uterus korpusu	Uterus serviksi	Uterus

* Türkiye Birleşik Veri Tabanı, 2011

TARTIŞMA

Türkiye’de 2011 yılında yaşa standardize kanser hızı erkeklerde yüzbinde 275, kadınlarda ise yüzbinde 182,2’dir. Kadın erkek ortalama kanser insidansı ise yüzbinde 228,6’dır. Türkiye’de 2011 yılı kanser insidansına bakıldığında 2010 yılına göre toplamda yüzbinde 13,55’lik bir yükselme olduğu görülmektedir.

Veriler detaylı analiz edildiğinde erkeklerde ilk onda yer alan kolorektal, prostat, böbrek kanser türlerinde; kadınlarda ise ilk onda yer alan meme, tiroid, uterus korpusu türlerinde 2010 yılına göre istatistiksel olarak anlamlı bir artışın olduğu söylenebilir. Tablo 19 üzerinden ilk onda yer alan diğer kanser türleri içinde anlamlı bir değişim olmadığı görülmektedir.

Türkiye kanser insidansı dünyadaki diğer ülkeler ile karşılaştırıldığında, ülkemizin halen kanser açısından hem kadınlarda hem de erkeklerde daha düşük bir hızda olduğu görülmektedir. Ülkemizde görülen ilk 5 kanser türünün dünyadaki ve diğer gelişmiş ülkelerdeki örüntü ile benzerlikler gösterdiği görülmektedir. Erkeklerde trakea, bronş ve akciğer kanseri (62,3/100000 kişide YSH), kadınlarda ise meme kanseri (44,2/100000 kişide YSH) en sık görülen kanser türleridir. Çocukluk çağı kanserlerinde ise çocukluk çağı lösemileri en sık görülen kanser türüdür. Çocukluk çağında her iki cinsiyette de lenfomalar ve merkezi sinir sistemi tümörleri lösemileri takip etmektedir. Gençlerde ise (15-24 yaş grubu) erkeklerde testis kanseri ve Hodgkin Hastalığının, kadınlarda ise tiroid, Hodgkin Hastalığı ve Non-Hodgkin Lenfoma’nın ön planda olduğu görülmektedir. Kanser genellikle ileri yaş hastalığı olmasından dolayı, yaş ilerledikçe ilk sıralarda görülmekte olan kanserlere ilişkin örüntü genel Türkiye örüntüsüne yaklaşmaktadır.

Akciğer kanserinin evreleri incelendiğinde %59,4’ünün uzak metastaz yaptığı görülmektedir. Akciğer kanserinin teşhisi genellikle geç olmaktadır.

Meme kanseri kadınlarda en sık görülen kanser türüdür. Yaklaşık her 4 kadın kanserinden 1’i meme kanseridir. Ülkemizde meme kanseri yaş dağılımı incelendiğinde vakaların %42’si 15-49 yaşları arasında olduğu görülmektedir. Yaşa özel insidans hızları 35-39 yaş grubunda 53,2 (100000 kişide kaba hız), 40-44 yaş grubunda 94,6 (100000 kişide kaba hız) ve 45-49 yaş grubunda 116,1 (100000 kişide kaba hız) olarak gözlenmektedir.

Meme kanseri evreleri incelendiğinde veri tabanında yer alan invaziv vakaların sadece %10’u uzak evrededir.

Kolorektal kanserler hem kadınlarda hem de erkeklerde ilk beş kanser içinde yer almaktadır. Erkeklerde yüzbinde 22,4 ve kadınlarda ise yüzbinde 13,3 sıklıkta görülmektedir.

Meme, uterus korpusu ve over gibi kadın kanserlerinde en önemli risk faktörlerinden birisi de obezitedir. Obezite ile ilişkili kanserlerin örüntüsü incelendiğinde kadınlarda hızın erkeklerin iki katı olduğu görülmektedir.

Uterus serviksi ise kadın kanserlerinde dokuzuncu sıradadır. Başlıca etkeni HPV olan bu kanserler ülkemizde düşük sıklıkta görülmesine rağmen, uluslararası kanser ajansı tarafından yapılmış olan analizlerde HPV’ye bağlı kanserler erkek kanserlerinin %1, kadın kanserlerinin ise %5-10’undan sorumludur. Ülkemiz verileri incelendiğinde kadınlarda erkeklerin 5 katı HPV ilişkili kanser olduğu görülmektedir.

Tiroid kanseri kadınlarda en sık görülen ikinci kanserdir. Erkeklerde ise ilk on beş kanser türünün içindedir. Tiroid kanser sıklığı oldukça dikkat çekicidir. Ancak bu durum sadece Türkiye’de olmamıştır. ABD’de kadınlarda görülen tiroid kanseri sıklığı artışı dikkat çekmektedir (16). Bu durumun nedeni Türkiye için incelendiğinde, kişilerin teşhis ve tedaviye ulaşımının geçen yıllara göre artmış olması ve teşhis konulan her tiroid vakasının kayıt altına alınması ile ilişkili olduğu düşünülmektedir. Bu konuda Kanser Daire Başkanlığı tarafından hazırlanmış detaylı bir analiz raporu vardır (17).

SONUÇ

- ✓ Türkiye’de kanser sıklığı Dünya ve Dünyanın gelişmekte olan ülkeleriyle benzerlikler göstermektedir.
- ✓ Türkiye’de 2011 yılında yaşa standardize edilmiş kanser hızı erkeklerde 275, kadınlarda ise 182,2’dir (100000 kişide).
- ✓ 2011 yılı kanser istatistiklerine göre ülkemizde yaklaşık 103 bin erkek ve 67 bin kadın kansere yakalanmaktadır.
- ✓ Erkeklerde en sık görülen kanserler akciğer ve prostat iken, tütüne bağlı kanserler erkeklerde önemini korumaya devam etmektedir.
- ✓ Erkeklerde en sık görülen kanser akciğer kanseridir. Erkeklerde tütün ve tütün ürünlerine bağlı yaklaşık 31302 yeni kanser vakasına neden olmaktadır.
- ✓ Kadınlarda en sık görülen meme kanseri, her 4 kadın kanserinden birisi olmaya devam etmektedir.
- ✓ Obezite ile ilişkili olarak ülkemizde yaklaşık 6500 yeni vaka görülmekte olup, kadınlarda yaklaşık olarak 2 kat daha fazla bu tür kanserler görülmektedir.
- ✓ Hem erkeklerde hem de kadınlarda kolorektal kanserler üçüncü sırada gelmektedir.
- ✓ Çocukluk çağı kanserlerinde ise lösemi en sık görülen kanser türüdür.
- ✓ Gençlerde ise (15-24 yaş grubu) erkeklerde testis kanseri, kadınlarda ise tiroid kanseri ilk sıraları yer almaktadır.
- ✓ Akciğer kanserinde hastaların yarısından fazlası ileri evrede teşhis edilmektedir.
- ✓ Meme kanserinin sadece %10’u uzak evre kanser vakalarından oluşmaktadır.
- ✓ Kadın kanserleri olan uterus korpusu ve serviks kanserlerinin çoğunluğunu erken evrelerde yakalanmaktadır.

KAYNAKLAR:

- 1) TÜİK. “Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Nedir?”. Erişim Adresi: <http://www.tuik.gov.tr/jsp/duyuru/adnks/dosya/aciklama/yeniSistem.doc>. Erişim Tarihi: 31.12.2013
- 2) TÜİK. “Yıllara, Yaş Grubu ve Cinsiyete Göre Nüfus Tablosu” . Erişim Adresi: <http://www.tuik.gov.tr/UstMenu.do?metod=temelist> Erişim Tarihi:31.12.2013
- 3) Koç İ, Eryurt MA, Adalı T, Seçkiner P. Türkiye’nin Demografik Dönüşümü Raporu. HÜ Nüfus Etütleri Enstitüsü, ISBN: 978-975-491-285-2, Ankara,2010.
- 4) Kılıç E. Ölüm Bildirim Sistemi. Erişim Adresi: <http://www.saglikbilisimzirvesi.org/sunumlar/k/EnverKilicSunum30Mart2013.pdf> Erişim Tarihi:10.01.2014
- 5) Bilir, N., Cancer Frequency in Turkey, Kanser, Scientific Organ of the Turkish Assoc. for Cancer Research and Control, (1981) 11: 93-97.
- 6) Bilir, N., Cancer Occurence in Developing Countries, Ed. D.M. Parkin, içinde "TURKEY" s. 303-307, IARC Scientific Publications, No. 75, IARC, Lyon, 1986.
- 7) Curado. M. P., Edwards, B., Shin. H.R., Storm. H., Ferlay. J., Heanue. M. and Boyle. P., eds (2007) Cancer Incidence in Five Continents, Vol. IX.IARC Scientific Publications No. 160, Lyon, IARC.
- 8) Forman D, Bray F, Steliarova-Foucher E, Ferlay. J, eds (2012). Cancer Incidence in Five Continents, Vol. X. Erişim Adresi: <http://ci5.iarc.fr/CI5-X/ci5-X.htm> Erişim Tarihi:10.01.2013.
- 9) Young JL Jr, Ward KC (eds). Kanser Kayıtlılığında Standartlar İçin El Kitabı. Çeviri Ed: Eser S, Ozalan S. Ankara, 2013.
- 10) Tezcan S. Epidemiyoloji Tıbbi Araştırmaların Yöntem Bilimi. Hacettepe Halk Sağlığı Vakfı,
- 11) <http://www.cancerresearchuk.org/cancer-info/cancerstats/causes/preventable/#Smoking>
- 12) Arnold M, Pandeya N, Byrnes G, Renehan AG, Stevens GA, Ezzati M et al. Global burden of cancer attributable to high body-mass index in 2012: a population-based study. Lancet Oncol 2015; 16: 36-46
- 13) Parkin, D.M. and F. Bray, Chapter 2: The burden of HPV-related cancers. Vaccine, 2006. 24 Suppl 3: p. S3/11-25.
- 14) Edited by. Jensen O.M., Parkin D.M., MacLennan R., Muir C.S. and Skeet R.G. Cancer Registration: Principles and Methods. IARC Scientific Publications No. 95
- 15) Ferlay J, Soerjomataram I, Ervik M, Dikshit R, Eser S, Mathers C, Rebelo M, Parkin DM, Forman D, Bray, F. GLOBOCAN 2012 v1.0, Cancer Incidence and Mortality Worldwide: IARC Cancer Base No. 11 [Internet]. Lyon, France: International Agency for Research on Cancer; 2013. Erişim Adresi: <http://globocan.iarc.fr> Erişim tarihi: 28.01.2014.

16) NCI Cancer SEER Erişim Adresi:
http://seer.cancer.gov/csr/1975_2011/browse_csr.php?sectionSEL=26&pageSEL=sect_26_table.05.html
ml Erişim Tarihi: 20.04.2015.

17) Kanser Daire Başkanlığı. Tiroid Kanserleri, Dünyada ve Türkiye’de Tiroid Kanserleri. Rapor No:5, Ankara, 2012.